

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-715 /3000

Ankara

23 / 6 / 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 31/5/2004 tarihinde kararlaştırılan "Petrol Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

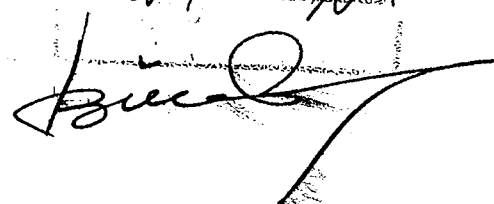
Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	Adalet - Plan ve Bütçe
Esas Kom.	Sayı: 101-715/2004 Kanun Tasarısı
Tarih	29.6.2004 1835
K. Md.	101-715/2004
E.	

GENEL GEREKÇE

Petrol faaliyetleri ile ilgili ilk geniş kapsamlı yasal düzenleme 1954 yılında 6326 sayılı Petrol Kanunu ile yapılmıştır. Bu Kanun petrolün aranması, üretimi, iletimi, rafinajı, depolanması, toptan satışı ile ilgili hususları kapsamaktadır. Her ne kadar 1954 yılından beri çeşitli tarihlerde ihtiyaçlara göre Petrol Kanununda bazı değişiklikler yapılmış ise de, günümüzde Petrol Kanunu ile diğer mevzuatın uyumunun sağlanması ve petrol arama ve üretiminin artırılması için bazı ilave teşvik edici tedbirlerin getirilmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Bugün gelinen noktada, ülkemizde enerji sektörünün yeniden yapılandırılması sürecinde, Elektrik Piyasası Kanunu ve Doğal Gaz Piyasası Kanunu çıkarılmıştır. Ayrıca petrolün arama ve üretimi dışındaki, depolama, rafineri, taşıma, iletim, dağıtım ve pazarlama faaliyetlerini düzenleyen Petrol Piyasası Kanunu ise 20/12/2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Kanunun 6326 sayılı Petrol Kanunu içerisinde yer alan bazı faaliyetleri kendi bünyesine almış olması nedeniyle, Petrol Kanununun yeniden düzenlenmesi zarureti ortaya çıkmıştır.

Diğer yandan, Avrupa Birliğine aday ülke olduğumuz ve mevzuatımızda uyum çalışmalarının sürdürüldüğü bugünlerde petrol arama ve üretim sektörü ile ilgili yasal düzenlemelerin uyumlaştırılması gerekmektedir.

Uygulamada kazanılan tecrübeler ve talepler ışığında, dünyadaki benzerlerine uygun olacak şekilde, yerli ve yabancı sermayenin petrol arama ve üretim faaliyetlerine daha fazla katılımını sağlamak için; işlemlerin sadeleşmesi, maliyetinin azaltılması, yatırım indirimi ve vergi istisnası, transfer kolaylıkları gibi teşvik unsurlarını kapsayan, arama ve işletme hak ve yükümlülüklerini günün koşullarına göre düzenleyen yeni bir yasal düzenleme yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Ayrıca, petrol arama ve üretim çalışmalarının çok az olduğu deniz alanlarımızda; bu aramaların karalardakine kıyasla daha maliyetli olması göz önüne alınarak, daha kapsamlı teşvik unsuru taşıyan düzenlemeler getirilmiştir.

Kanunun uygulanması ile ilgili, hızlı ve düzenli karar almak, sektördeki gelişmeleri takip edebilmek amacıyla, Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün görevleri ve gelirleri petrol endüstrisinin gereklerine göre yeniden düzenlenmiştir.

Arama ve üretim yatırımlarının yerli ve yabancı yatırımcılar için rekabetçi, şeffaf, güvenli ve istikrarlı bir ortam içerisinde yapılmasını, çalışmaların Kanundaki amaçlar doğrultusunda hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde sürdürülerek, ülkemiz petrol kaynaklarının bir an önce değerlendirilmesini sağlamak amacıyla,

Petrol Kanunu Tasarısında ;

- Arama ve üretim faaliyetlerinde, karasuları içinde yapılan aramalara karadaki hükümlerin uygulanması, petrol faaliyetlerini olumsuz yönde etkilediğinden ülkemizin kara ve deniz olmak üzere iki petrol bölgesine ayrılması,

- Petrol aramaları için sondaj öncesi veri alımı ve bu verilerin yatırımcılara pazarlanması imkanının sağlanması,

- Her ruhsat için verilen programla ilgili olarak yerine getirilmeyen kısım için parasal yaptırım uygulamasının getirilmesi,

- İşletme sahalarında üretim yapılan seviyenin altı ve üstü, eğer işletmeci tarafından aranmak istenmiyorsa, belli bir süre sonra bu seviyelerin aramaya açılması,

- Arama ruhsatlarından Devlet hakkı alınmaması ve işletme sahalarından alınacak Devlet hakkından indirimler yapılması,

-Devlet hissesinin üretim miktarlarına, üretimin cinsine, kara ve deniz sahalarına ve su derinliğine, gravitesine ve üretim metoduna göre kademeli ve indirimli olarak düzenlenmesi,

- Petrolün aranması ve üretiminde elde edilen verilerin daha etkili kullanımını sağlamak için, işletme ruhsatındaki gizli bilgilerin belirli bir süre sonunda sektörün ve talep edecek diğer kamu kurum ve kuruluşlarının ve kişilerin istifadesine sunulmak üzere açık bilgi haline getirilmesi,

- Sermaye ve kar transferlerinde kolaylıklar sağlanması,

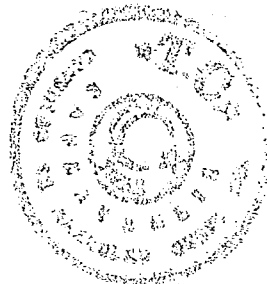
- Enflasyon muhasebesi sisteminin getirilmesi,

- Bazı vergi muafiyetlerinin getirilmesi,

- İdari para cezalarının günün koşullarına göre yeniden belirlenmesi,

- Petrol işlemi için gerekli personel, ekipman ve malzemelerin yurt içi ve yurt dışından temini ile ilgili kolaylıklar getirilmesi,

hususları düzenlenmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddede Kanunun amaç ve kapsamı belirlenmektedir. Bu kapsamda, ülkemiz petrol potansiyelinin hızlı ve etkili bir şekilde aranıp geliştirilip, değerlendirilerek her geçen gün artan petrol ihtiyacımız içerisindeki yerli üretim payının artırılması ve teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.

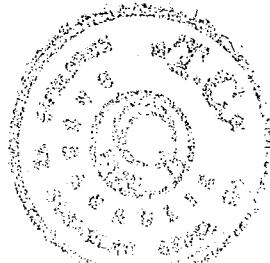
Madde 2- Maddede, metinde kullanılan bazı terimlerin veya kısaltılmış ifadelerin anlamları ve açık ifadeleri yer almaktadır.

Madde 3- Anayasanın 168 inci maddesinde tabii servetler ve kaynakların Devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu hükmüne bağlandığı için, maddede buna uygun düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca, maddede, petrol hakkının kazanılması için yapılan başvuruda esas alınacak temel kıstaslar düzenlenmiştir.

Madde 4- Maddede, Kanun kapsamındaki petrol işlemlerinin, ancak alınacak araştırma izni veya ruhsatla yapılabileceği belirtilmektedir. Yine bu madde kapsamında bu Kanuna göre, işlemi sona ermiş bulunan petrol hakkı sahibinin, araziye ilk duruma getirmesi mükellefiyeti ile bu mükellefiyetin süresi belirlenmiş olup, petrol hakkı sahibi bu mükellefiyetini yerine getirmekten kaçınırsa, mükellefiyetin petrol hakkı sahibinin nam ve hesabına Genel Müdürlük tarafından yaptırılacağı, ayrıca petrol hakkı sahibinin işlemleri sırasında arazinin maliki veya kullanıcısına, araziye verdiği zararlar birlikte mahrum kalınan ürün bedelini veya işletme kazancını ödemek zorunda olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca, bu Kanun hükümlerine uygun olmak kaydı ile yerli veya yabancı sermaye şirketlerine araştırma izni, arama ve işletme ruhsatnamesi verileceği, bu Kanunla verilmiş olan araştırma izni, arama ruhsatnamesi ve işletme ruhsatnamesinin, başka bir kanunla yasaklanan yerlere girme veya o yerlerde bulunma hakkını vermeyeceği, araştırma izni, arama veya işletme ruhsatları ile ilgili işlemler yapılırken, ortaya çıkabilecek zarar ve ziyana karşılık üzere alınacak teminat ve bu teminat miktarının belirlenmesi, belirlenen teminat miktarını petrol hakkı sahibinin ne şekilde tamamlayacağı, teminatın yatırılması ile ilgili hususlara uymayanların sahip oldukları araştırma izni, arama veya işletme ruhsatnamelerinin iptal edileceği hususu düzenlenmiştir. Madde ile, petrol hakkı sahibinin petrol işlemini tehdit eden şartlar oluştuğunda en hızlı şekilde kimlere bildirimde bulunacağı hususu ile, bu bildirimin kapsamı belirlenmiş olup, bundan başka petrol işlemini tehdit eden şartların ortadan kaldırılması hakkında uygulanan tedbirlerin Genel Müdürlükçe değerlendirileceği ve bu değerlendirme neticesinde alınan tedbirlerin yetersiz olduğunun tespit edilmesi halinde ilave tedbirlerin alınmasının istenebileceği hususları belirtilmektedir. Petrol hakkı kazanımı için müracaat edecek yabancı devletlerin doğrudan veya ortaklığı bulunan veya yabancı bir devlet namına hareket eden şahısların da 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olacağı, petrol hakkı sahibi olabilmek için sermaye şirketi statüsüne sahip olunması gerektiği, bundan başka yabancı devletler mevzuatına göre sermaye şirketi statüsünde olan özel hukuk tüzel kişilerinin Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki mevzuata göre Türkiye'deki faaliyetleri bakımından yerleşik sayılacakları düzenlenmiştir.

Madde 5- Maddede, bu Kanununda belirtilen görevlerin “özel bütçeli” tüzel kişiliği haiz Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütüleceği düzenlenerek Genel Müdürlüğe verilen görevler sayılmıştır.

Madde 6- Maddede, Genel Müdürlüğün gelirlerini, petrol arama ve üretim faaliyetlerinden elde etmesi ve giderlerini bu suretle karşılayabilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda bu maddede Genel Müdürlüğün fonksiyonel faaliyet alanı da dikkate alınarak gelir kalemleri sayılmıştır. Faaliyetlerin sürekliliğini sağlamak amacıyla öngörülen bütçe yapısına uygun olarak gelirlerinin giderlerini karşılaması düzenlenmiştir.

Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün mal ve varlıklarının Devlet malı sayılacağı, haczedilemeyeceği ve rehnedilemeyeceği düzenlenmiştir.

Madde 7- Maddede, Genel Müdürlüğün gelirlerine ilişkin olarak tabi olacağı denetim mekanizması belirlenmiş, hizmet ve faaliyetlerini hızlı ve verimli bir şekilde yürütmesini sağlamak üzere Sayıştay’ın vize ve tesciline ilişkin hükümlerine tabi olmadan bütçe planındaki hedeflerine uygun şekilde harcamalarını yapması öngörülmüştür.

Madde 8- Maddede, Kanunun amacının gerçekleştirilebilmesi için konu ile ilgili işlerin zaman kaybetmeden çözümlenmesi gayesi ile konuya ilişkin taleplerin ilgili kurumlar tarafından öncelikle ve ivedilikle sonuçlandırması öngörülmektedir.

Madde 9- Maddede, Genel Müdürlükçe alınan ve petrol hakkı sahiplerinin haklarını etkileyen kararlara karşı, bu kararların kendilerine tebliği tarihinden itibaren yirmi gün içinde Bakana itirazda bulunabilmeleri hususu düzenlenmektedir. Bu kapsamda; Petrol Kanunu hükümlerine göre alınmış ve alınacak tüm araştırma izni, arama ve işletme ruhsatnamesinden doğan haklarda başvuru sahibi veya hak sahipleri arasında çıkacak ihtilafların Genel Müdürlük tarafından müzakere ve sulh yolu ile halledileceği, Genel Müdürlük aracılığı ile ihtilafların halledilmesinin mümkün olmadığı durumlarda ihtilaflı konunun Bakan tarafından çözüleceği belirtilmektedir.

Ayrıca, Bakan veya Genel Müdürün Petrol Kanununun kendilerine verdiği yetki çerçevesinde görevlerini yaparken veya yaptırırken gerekli gördükleri her türlü soruşturmayı yapmaya, petrol müesseselerinin bütün işlemlerini hesap ve kayıtlarını tetkike ve denetlemeye yetkili oldukları petrol hakkı ile ilgili kesinleşen kararların Resmi Gazetede ilan edilmesi zorunluluğu düzenlenmektedir.

Madde 10- Maddede, Genel Müdürlüğün bir petrol sicili tutacağı ve bu petrol siciline hangi hususların kaydedileceği düzenlenmiştir. Araştırma izni, arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi ve bunlardan doğan petrol haklarının veya bunlar üzerindeki hakların devri ve bütün bunlar üzerine konulacak şartlar ve kısıtlara ilişkin kabul ve tescil talebinin Genel Müdürlükçe öncelikle değerlendirileceği ve altmış gün içinde karara bağlanacağı belirtilmektedir.

Madde kapsamında, petrol hakkı sahibi olabilmek için yapılacak başvuruların usul ve esasları, başvuruya eklenecek belgeler ve bu belgelerin nitelik ve kapsamı, kayıtlara ilişkin düzeltmelerin yapılmasının yönetmelikle düzenleneceği öngörülmektedir. Yine aynı maddede arama ve işletme ruhsatnameleri ve bunlardan doğan petrol haklarının, bu hakların arama veya işletme sahasının herhangi bir parçasına karşılık gelenlerinin, petrol siciline kaydedilmekle birlikte, gayrimenkuller üzerinde yapılabilecek satış, rehin ve benzeri akitlere

konu olabileceği, bir petrol hakkının kullanılmasını icap ettiren ve usulüne uygun olarak petrol siciline tescil edilmiş bulunan bir hakkın sahibinin, kendi haklarının kapsamı nispetinde petrol hakkı sahibinin haklarına da sahip, aynı zamanda onun yükümlülükleri ile sorumlu olacağı hususu düzenlenmiştir.

Ayrıca bu madde kapsamında, yönetmelik ve tadilleri, bölgelerin tayin ve tadilleri, açık sahaların tespit, tadil ve kapanmaları, petrol hakkı sahipliği ile ilgili kararların ilan şekli düzenlenmektedir.

Madde 11 - Maddede, petrol hakkı talep eden hükmi şahısların, Türkiye’de adres göstermesine ve petrol hakkının elde edilmesinden itibaren temsilci, müşterek temsilci ve bunların kanuni ikametgahlarını ve bunlarda husule gelecek değişiklikleri bildirmelerine ilişkin mükellefiyetler ile bu mükellefiyetlerin yerine getirilme süreleri belirlenmiştir. Tebligat Kanununa göre yerleşik temsilciye veya müşterek temsilciye yapılan tebligatın petrol hakkı sahibine yapılmış sayılacağı belirtilmektedir.

Madde 12 - Maddede, petrol hakkı sahiplerinin yapacakları petrol işleminin gerektirdiği bazı hesap ve kayıtları tutmaya, bazı belge ve numuneleri saklamaya mecbur oldukları düzenlenmektedir. Ayrıca kamu görevlilerinin petrol işlemini, işlem esnasında elde edilen verileri ve numuneleri, tüm belgeleri ve muhasebe kayıtlarını denetlemeye, kontrol etmeye ve gerekli gördüklerinin suretini almaya, incelemeler ve testler yapmaya yetkili oldukları belirtilmektedir. Kamu görevlilerinin, petrol işlemlerine ilişkin öğrendikleri mali ve teknik nitelikteki sırları, petrol hakkı sahibinin rızası olmadıkça gizli tutmak zorunda olduğu, ancak genel mahiyetteki teknik, mali ve jeolojik bilgilerle kuyu yerleri, sondaj kesitleri, muhafaza boruları kayıtları ile genel üretim ve satış rakamlarının sır sayılmayacağı öngörülmektedir. Bunların açık bilgi haline getirilerek sektörün, kişi ve kuruluşların istifadesine sunulması amaçlanmaktadır.

Madde 13 - Maddede, mevcut uygulamaya göre 18 petrol bölgesine ayrılmış olan ülkemizde, karasuları içinde yapılan aramalara, karadaki hükümlerin uygulanması, operasyonları olumsuz yönde etkilemektedir. Bu konuda bugüne kadar ki uygulamalarda görülen aksaklıklar da göz önüne alınarak, kara ve deniz sınırının kıyı çizgisi olarak belirlenip Türkiye’nin kara ve deniz bölgeleri olarak iki petrol bölgesine ayrılması benimsenmiştir. Bunun yanı sıra petrol aramacılığı yönünden özellik arz etmesi nedeniyle kapalı alanlarda petrol işlemi yapılabilmesi için kapalı alanın açılması, aramaya açık olan ve üzerinde bir hak bulunmayan alanın kapatılması ve karasuları dışındaki denizlerde sınırları uluslararası hukuka uygun biçimde belirlenmiş kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge alanları hariç, araştırma izni, arama ve işletme ruhsatnamesi verilmesi, devri ve süre uzatımı hususlarında Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. Ayrıca askeri yasak ve güvenlik bölgelerinin özelliği nedeniyle bu alanların petrol aramasına açılmadan önce Genelkurmay Başkanlığının olumlu görüşünün alınması hususu öngörülmüştür.

Madde 14 - Maddede, bir hükmi şahsın arama ruhsatnameleri de dahil sınırları belirlenmiş alanlarda petrol varlığına yönelik sondaj hariç araştırmalar yapabilmesine ve topladığı verileri ticari amaçlı olarak ilgi duyanlara sunmasına olanak sağlanmıştır. Böylece bu araştırma izni kapsamında yapılacak etütler sonunda elde edilecek jeolojik ve jeofizik verilerle ruhsatname olarak verilecek alanların arama sondajları da dahil daha detay arama yapmaya hazır hale getirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, söz konusu çalışmalar neticesinde elde edilecek bilgilerin Genel Müdürlüğe de verilmesi ve Genel Müdürlüğün bu bilgileri gizli

tutma süresi ile araştırma izni ile ilgili konulabilecek kayıt ve şartlar ve bu konulardaki usul ve esasları belirleyen yönetmelikler çıkarabileceği hususu düzenlenmiştir.

Madde 15- Maddede, arama ruhsatnamesinin arayıcıya sağladığı haklar ile getirdiği yükümlülükler düzenlenmiştir. Ayrıca arama ruhsatnamesine başvuru ve değerlendirme şekilleri ve verilecek iş programına bağlı olarak yatırılacak teminatlar, kara ve denizlerdeki arama ruhsatlarının alanlarının büyüklüğü, arama ruhsatlarının en, boy ve diğer sahalarla komşuluğu ve birleşimi konuları düzenlenmiştir. Ayrıca arama ruhsatnamesi başvurularının minimum iş programı karşılığı bir teminatın yatırılması, iş programının gerçekleştirilmeyen kısmına tekabül eden mali yatırımın irat kaydedilmesi ile petrol hakkı sahiplerinin ruhsatname sürelerinin uzatımında uygulanacak usul ve esaslar ile arama ruhsatnamesindeki petrol bulgusundan sonra sahanın geliştirilmesine olanak sağlamak için verilecek ek süreler belirtilmiştir.

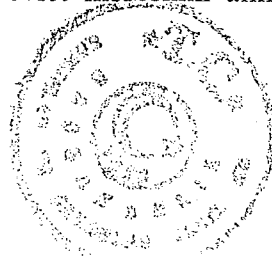
Madde 16- Maddede, Genel Müdürlüğün arşivinde oluşmuş ve oluşacak açık bilgi haline gelen bilgi ve verilerin pazarlanması ile potansiyeli tespit edilmiş sahaların açık artırmaya çıkarılarak verilmesi düzenlenmektedir.

Madde 17- Maddede, petrol aramalarına açık bir sahaya yapılan ilk arama ruhsatnamesini müteakip yapılacak başvurunun içeriğinin doksan gün gizli tutulacağı, söz konusu süreden sonra yapılacak başvuruların ise değerlendirmeye alınmayacağı, ayrıca arama sahalarının uzatım süreleri, hektarı ve yatırılacak teminatın miktarı düzenlenmektedir.

Madde 18- Maddede, işletme ruhsatnamesinin işletmeciye sağladığı haklar ile işletmecinin yükümlülükleri, işletme sahasının en ve boy, diğer sahalarla komşuluğu ve birleşimi, üzerinde arama ve işletme hakkı bulunmayan bir sahanın müzayedeye çıkarılmasına ilişkin usul ve esaslar, işletme ruhsatlarının süre ve uzatımları ile sona eriş şekilleri düzenlenmektedir.

Madde 19- Maddede, bir işletmecinin işletme ruhsatnamesinin yürürlüğe girmesini müteakip işletme sahası sınırlarının belirlenmesi, birleştirilmesi, değiştirilmesi ile ruhsat alanı için hektar başına ödenecek Devlet hakkı ve buna ilişkin esaslar düzenlenmektedir.

Madde 20- Maddede, petrol hakkı sahibinin ürettiği petrolden cinsine, yerine, miktarına, kalitesine ve üretim metoduna göre yüzde 1 ila 12,5 arasında kademeli oranlarda Devlet hissesi alınması esası getirilmiştir. Bu şekilde değişik üretim sahalarında, üretim miktarlarının değişmesine karşılık üretim masraflarının değişmeyeceği noktasından hareketle az üretim yapan sahadan az, çok üretim yapan sahadan çok Devlet hissesi alınması esası benimsenmiştir. Bu kapsamda marjinal sahaların üretimlerinin sürekliliğinin sağlanması amacı ile Devlet hissesi sıfırlanmıştır. Denizlerde, su derinliğine göre, derin sulardaki operasyonların çok güç ve masraflı olması esassından hareketle alınacak Devlet hissesinden %40'a varan indirim yapılması, düşük graviteli petrolün üretimi ve pazarlanması güçlüğü nedeniyle bu sahalardan da %50 oranından daha az, ayrıca üretimi artırıcı yöntemler ile elde edilen ilave üretimden ise %25 daha düşük oranda Devlet hissesi alınması esası getirilmiş ve bunların ödeme şekilleri düzenlenmiştir. Böylece arama faaliyetlerine yapılacak yatırımların özendirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca bu madde ile ülkemizde yeni bir uygulama şekli olan ve piyasa faaliyetleri için yer altı depolama sahası olarak kullanılacak üretim sahalarında, yerinde kalan üretilmeyen petrol ve doğal gazdan Devlet hissesinin alınmaması esası da düzenlenmiştir.

Madde 21- Maddede, araştırma izni, arama veya işletme ruhsatnamesinin, kapsadığı arazinin malik veya zilyedine veya bu arazide petrol dışındaki madenlere ait haklarla bunlar üzerinde tesis edilmiş veya edilecek diğer hakları ihlal etmeyeceği düzenlenmiştir. Ayrıca, bir petrol hakkı sahibinin petrol işlemi için kendisine gerekli arazinin kullanma hakkını elde edebilmesi usulü düzenlenmiş, kamu yararı niteliğindeki kamulaştırma kararının Genel Müdürlükçe verilmesini müteakip, yapılacak işlemlerin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre yapılacağı, petrol hakkı sahibinin üzerinde kullanma hakkını elde ettiği arazi ve civarında petrol işlemleri için gerekli suyu arama ve bunların kullanılması hususu ile kullandıkları arazi üzerinde veya civarındaki gayrimenkul veya tesislere yaptığı zararı tazmin etmekle yükümlü oldukları düzenlenmiştir.

Madde 22- Maddede, petrol hakkı sahibinin araştırma izni ve arama ruhsatnamesini en az bir ay evvelden, işletme ruhsatnamesini ise en az üç ay evvelden Genel Müdürlüğe bildirmek suretiyle terk edebileceği, arama ruhsatnamesine ilaveler yapabileceği, ayrıca kullanma hakkının sona ermesinden itibaren üç ay içinde kaldırılmayan tesislerin mülkiyetinin arazi sahibine intikal edeceği düzenlenmektedir.

Madde 23- Maddede, petrol hakkı sahibinin, yürürlükte bulunan bütün vergi, resim ve harç kanunları ile Vergi Usul Kanunu hükümlerine, bunların ek ve tadillerine ve bunların yerine kaim olacak kanunlara tabi olacağı, ancak, bunların safi kazançları üzerinden ödemekle mükellef bulundukları vergiler ve hissedarları adına yapmaları gereken gelir vergileri kesintisi toplamının yüzde kırk oranını geçemeyeceği düzenlenmiştir.

Ayrıca, petrol hakkı sahiplerinin petrol işlemleri yanında diğer faaliyetlerde de bulunması durumunda, petrol işlemlerine ilişkin faaliyetleri için ayrı sermaye tahsis ederek ayrı kayıt ve muhasebe uygulayabilecekleri, ayrı beyanname düzenleyerek vergilendirilecekleri, aralarında bir ortaklık oluştursalar bile ayrı ayrı vergiye tabi olacakları, muhasebe kayıtlarını enflasyon muhasebesine göre tutabilecekleri düzenlenmiştir. Yabancı şirketlerin ithal etmiş oldukları sermayelerini, getirdikleri döviz cinsinden, ancak transfer tarihindeki kur üzerinden transfer edinceye kadar elde ettikleri gelirlerini Devlet hissesi hariç kurumlar ve gelir vergilerinden istisna edebilecekleri, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu gereğince kurum kazancının tespitinde mükellefler tarafından hasılatından indirilebilecek giderlerden başka, petrol hakkı sahiplerinin hangi indirimleri yapacağı, hangi giderlerin aktifleştirilmesinin petrol hakkı sahibinin tercihinin bırakılacağı hususları düzenlenmektedir.

Madde 24- Maddede, bir teşvik unsuru olarak petrol şirketlerinin kendi petrol işlemlerinde kullanmaya zorunlu oldukları, ancak yerli kaynaklardan temin edilemeyen malzemeyi, ekipmanı, akaryakıtı, kara, deniz, hava nakil vasıtalarını gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden, dahilde alınan her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olarak ithal edebilmeleri kolaylığı getirilmiştir. Bu kapsamda getirilen muaf malzemelerin bir başka petrol hakkı sahibine devredilmesi halinde de muafiyetin devam edeceği, yapılan devirlerde ekonomik ömrü bir yıldan az olan sarf malzemeleri dışında kalanların devir ve ihracı esnasındaki kıymet tespitinin esas alınacağı, bu malzemenin on yılını doldurması halinde de, ithal eden ve devralan petrol hakkı sahibinin gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden muaf olarak malzeme üzerinde her türlü tasarruf hakkına sahip olacağı, muaf olarak ithal edilen malzemenin ihracat vergi ve resimlerinden muaf olarak ihracat edilebileceği hususları düzenlenmiştir. Ayrıca petrol hakkı sahibinin, ürettiği petrolü her türlü ihracat vergi ve resimlerinden muaf olarak ihracat etmesine de imkan sağlanmıştır.

Madde 25 – Maddede, Hazine Müsteşarlığı ve Genel Müdürlük denetiminde; petrol hakkı sahibi tarafından ödenmesi gereken ve fakat ödenmemiş bulunan kanuni yükümlülükleri hariç tutularak, nakdi fonlar ile buna ilişkin haklarını ve sermaye mevcutları esasına dahil diğer iktisadi kıymetlerini nakden ve aynen vergiden muaf olarak harice transfer edilebileceği, petrol hakkı sahiplerinin ithal edilmiş tescilli sermayesine mahsuben her zaman transfer talebinde bulunabileceği, tescilli sermayesinin transferi tamamlandıktan sonra, transfer edilebilecek net kıymetlerini ise cari yıl içerisinde üçer aylık dönemlerde transfer edilebileceği düzenlenmiştir. Bu madde kapsamında, transferlerin yıl sonu kesin bilançosunu beklemeden yıl içerisinde üçer aylık dönemlerde şirketin beyan edeceği geçici bilançolarına göre transfer esası getirilmiş olup, bu transferleri için takip eden yıl içinde kurumlar vergisi beyannamesi verildikten sonra mahsuplaşma sistemi getirilmiştir.

Madde 26- Maddede, bir petrol hakkı sahibinin, petrol işlemi için gereken yabancı personeli, Genel Müdürlüğün uygun görüşü ve İçişleri Bakanlığının izni ile 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun hükümlerinden istisna ederek çalıştırabileceği düzenlenmiştir. Bunun yanında, işletmecilerin istihdam ettikleri yabancı şahıslar sayısının %25'inden aşağı sayıda olmamak üzere Türk vatandaşlarının petrol işlemlerinin her safhasında ihtisas kazanmalarını sağlamak için yabancı memleketlerde veya Genel Müdürlükçe uygun görüldüğü oranda Türkiye'deki ilmi ve mesleki kurum ve işletmelerde eğitim ve staj görmelerini, masraflarını üzerlerine almak suretiyle, temin edeceklerini hükme bağlamıştır. Bu düzenlemeler ile petrol hakkı sahiplerinin petrol işlemlerini Kanunun maksadına ve endüstrinin gereklerine uygun olarak hızlı ve etkin bir şekilde yerine getirmelerinin önü açılırken, ülkemizde petrol endüstrisinin daha az gelişmiş alanlarında Türk vatandaşlarının yurt dışında ve yurt içinde eğitim ve tecrübe kazanmaları hedeflenmiştir.

Madde 27 – Maddede, mücbir sebeplerin petrol işlemine etkileri oranında petrol hakkı sahibinin hak ve sorumluluklarının mücbir sebebin devamı süresince ertelenmesi amaçlanmıştır.

Madde 28 - Maddede, araştırma izni ve ruhsat almadan araştırma ve petrol işlemi yapanlara, görevlilerin görevini engelleyenlere, mevzuat gereği istenilen her türlü bilgi ve belgeleri zamanında ve eksiksiz göndermeyenlere, gerçek dışı beyanda bulunanlara ve tehlikeli fiil yapanlara uygulanacak kanuni ve idari para cezalarının miktarı ile bu para cezaların yıllık artış şekli düzenlenmiştir.

Madde 29 – Maddede, petrol hakkı sahibi, bu Kanuna, yönetmeliğe, araştırma izni, arama ruhsatnamesi veya işletme ruhsatnamesinde yazılı şartlardan herhangi birine uymadığı takdirde, kendisine doksan gün süre içinde şartlara uymasının ihtar edileceği, uymaması durumunda hakkının feshedileceğinin bildirileceği, ek süreye ihtiyaç duyulması halinde ise altmış günlük ek süre verileceği veya hakkın feshedileceği düzenlenmiştir.

Madde 30 – Maddede, denizlerimizdeki petrol arama çalışmaları için dışarıdan gelmesi zorunlu gemilerin bu çalışmaları yapmasına imkan sağlamak amacıyla 815 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Madde 31 – Maddede, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunun 24 üncü maddesinin birinci fıkrası; yazılı kazanç ve iratlardan yapılacak kesintiler ile ilgili olarak Petrol Kanunu hükümleri uyarınca petrol arama ve üretim faaliyetlerinden dolayı sağlanacak kazançlardan en fazla %5 oranında vergi kesintisi yapılması şeklinde düzenlenmiştir.

Madde 32 – Madde ile, Teftiş Kurulunun ilga edilmesi öngörülmektedir.

Madde 33 – Maddede, 488 sayılı Damga Vergisi Kanunun Ek-2 sayılı Tablosuna petrol faaliyetleri ile ilgili anlaşmaların Damga Vergisinden muaf tutulması amacıyla bir fıkra eklenmiştir.

Madde 34 – Maddede, petrol arama ve üretim faaliyetlerine münhasır olmak üzere bu faaliyetleri yürütenlere yapılan hizmetler ile mal teslimlerinde petrol faaliyetlerini teşvik amacıyla, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunun 13 üncü maddesinin (c) bendi yeniden düzenlenmiştir.

Madde 35- Bütün sektörlerde üretilen mal ve hizmetlerin piyasaya sunumunun sürdürülebilirliği o sektörün alt yapısı ile doğrudan ilgili ve hatta çoklukla ona bağımlıdır. Genellikle her sektörün piyasa ve faaliyetleri, risk unsuru taşımayan ve kar marjı az çok önceden belirlenmiş olan faaliyetleri içermektedir. Bu nedenle entegre bir yapılanma içinde olmasalar bile her piyasa sektörü, özellikle yatırım bakımından risk unsuru içeren ve kendi varlık sebebi olan alt sektörünü doğrudan veya dolaylı olarak desteklemek ihtiyacını duymaktadır. Bütün dünyadaki örneklerinde olduğu gibi ülkemizde de petrol sektöründe, piyasa faaliyetleri olarak adlandırılan rafinaj, iletim, depolama ve dağıtım, pazarlama faaliyetlerini yürütenlerin doğrudan kendileri tarafından olmasa bile, dolaylı olarak bir teşvik unsuru olması bakımından petrol arama ve üretim faaliyetlerini desteklemeleri gerekmektedir. Bu amaçla madde ile arama ve üretim faaliyetlerini düzenleyen bu Kanunu yürütmekle görevli kılınan Genel Müdürlüğün “Özel Gelirleri” arasında, Enerji Piyasası Kurumunun elde edeceği, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu kapsamında tanımlanmış olan katılım paylarından yıllık bazda elde edeceği gelirin %5’lik kısmının Genel Müdürlüğe gelir olarak ayrılması öngörülmüştür.

Madde 36 – 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinde; petrol işleminde kullanılacak kara, deniz ve hava taşıtlarının, malzeme ve ekipmanın ithali veya ilkiktisabında Özel Tüketim Vergisinden muaf tutulması amacıyla bu madde düzenlenmiştir.

Madde 37- Maddede, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun ekli (I) sayılı cetvelinde gösterilen Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, özel bütçeli statüye geçmesi nedeniyle aynı Kanunun (II) sayılı cetveline eklenmiştir.

Madde 38- Maddede, Petrol Kanununun uygulanmasını göstermek üzere yönetmelikler düzenleneceği ve bu yönetmeliklerin Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde çıkarılması öngörülmektedir.

Madde 39 – Maddede, bu Kanunun yürürlüğe girmesiyle 6326 sayılı Petrol Kanununun yürürlükten kalkması, ancak Genel Müdürlüğün teşkilatı ile ilgili ayrıca bir kanununun olmaması nedeniyle de mülga 6326 sayılı Petrol Kanunundaki Genel Müdürlüğün teşkilatı ile ilgili olan maddenin yürürlükte kalması öngörülmüştür.

Geçici Madde 1- Madde ile, mülga 6326 sayılı Petrol Kanununun mücbir sebepler ile ilgili 122 nci maddesi hükümleri saklı kalmak üzere, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce alınmış arama ve işletme ruhsatnamelerinin de, bu Kanun hükümlerine tabi olacağı hususu düzenlenmiştir.

Ayrıca, denizlerde yapılan petrol arama ve üretim çalışmalarının özellik arz etmesi nedeniyle, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce verilmiş deniz ruhsatları ile ilgili geçiş süreci de düzenlenmiştir.

Geçici Madde 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte başlamış olan ve mülga 6326 sayılı Kanun kapsamında alınan bir belge ile ilgili olarak, yapımı devam eden projeler tamamlanuncaya kadar ithalat, ihracat ve kamulaştırma haklarının yürürlüğünün devam edeceği düzenlenmektedir.

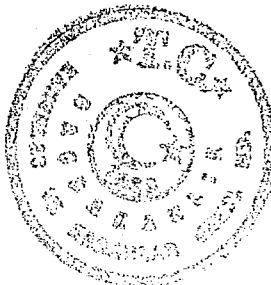
Geçici Madde 3- Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren, yeni yönetmelik ve diğer mevzuat yürürlüğe girinceye kadar, mevcut mevzuatın bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin Genel Müdürlükçe uygulanmasına devam edileceği belirtilmektedir.

Geçici Madde 4 - 6326 sayılı Petrol Kanununun 116 ncı maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince yapılan transfer işlemlerinden dolayı kişilere çıkarılan zimmetin 1995, 1996 ve 1997 yılları için kişi borçları hesabına alınarak terkinin düzenlenmiştir.

Geçici Madde 5- İlga edilen Teftiş Kurulunun Başkan ve müfettiş ve müfettiş yardımcılarının Devlet Personel Başkanlığına aktarılması öngörülmektedir.

Madde 40- Yürürlük maddesidir.

Madde 41- Yürütme maddesidir.

PETROL KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

Madde 1- Bu Kanunun amacı, ülke petrol kaynaklarının hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde aranmasını, geliştirilmesini ve üretilmesini sağlamaktır. Bu Kanun, Türkiye’de petrol arama ve üretim faaliyetlerinin düzenlenmesi, yönetilmesi, teşvik edilmesi, denetlenmesi, arama ve üretim için gerekli bilgilerin ve verilerin toplanması, değerlendirilmesi ve kullanıma sunulmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Tanımlar

Madde 2- Bu Kanunun uygulanmasında;

- 1- Devlet: Türkiye Cumhuriyeti Devletini,
- 2- Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,
- 3- Bakan: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanını,
- 4- Genel Müdürlük: Petrol İşleri Genel Müdürlüğünü,
- 5- Genel Müdür: Petrol İşleri Genel Müdürünü,
- 6- Şahıs: Gerçek veya tüzel kişileri,
- 7- a) Ham petrol: Yerden çıkan veya çıkarılabilen sıvı haldeki doğal hidrokarbonları,
b) Doğal gaz: Yerden çıkan veya çıkarılabilen gaz halindeki doğal hidrokarbonları,
c) Petrol: (a) ve (b) alt bentlerinde tanımlanan doğal hidrokarbonları,
- 8- Petrollü arazi: İşletmeye elverişli miktarda bir petrol varlığının belirlendiği arz parçasını,
- 9- a) Petrol bulgusu: Yapılan arama faaliyetleri sırasında bir petrol varlığının tespit edilmesini,
b) Keşif: İşletmeye elverişli bir petrol birikiminin bulunmasını,
- 10- a) Araştırma: Petrol aramak üzere arazinin, yerden ve havadan topografik, jeolojik, jeofizik, jeokimyasal ve benzer yöntemlerle veri toplanarak incelenmesi, arama sondajları hariç jeolojik bilgi edinmek için sondajlar yapılması işlemlerini,
b) Arama sondajı: Petrol bulmak amacıyla yapılan sondajları,
c) Tespit sondajı: Petrollü arazinin boyutunu tespit etmek üzere sınırlı sayıda yapılan sondajları,
d) Arama: (a), (b) ve (c) alt bentlerindeki faaliyetlerin hepsini,

11- Geliştirme: Petrollü arazinin değerlendirilmesi için gerektiği kadar kuyu açılmasını, yer üstü tesislerinin, taşıma hatlarının ve yer üstü depolarının kurulmasını,

12- a) Üretim sondajı: Petrollü arazide üretim amacıyla yapılan sondajları,

b) Atık su kuyusu: Petrollü araziden yapılan üretim sırasında ortaya çıkan atık suyun yer altına basılması için açılan veya bu amaçla kullanılan kuyuları,

c) Enjeksiyon kuyusu: Petrollü araziden yapılan üretimi artırmak üzere rezervuara gaz veya sıvı basılması için açılan veya bu amaçla kullanılan kuyuları,

d) Üretim: Üretim sondajı, atık su kuyusu, enjeksiyon kuyusu ile geliştirme faaliyetlerini ve petrolün çıkarılmasını, ön işlenmesi ile saha dahilinde veya civarında bulunan depolara, iletim hattına veya rafineriye boru hattı ve diğer vasıtalarla taşınmasını ve depolanmasını,

13- Üretim artırma yöntemi: Üretim yapılan bir sahada, rezervuardaki petrolün akışkanlığını artırmak ve/veya, azalmakta olan rezervuar enerjisinin artırılması maksadıyla itim desteği sağlanarak ek üretim elde etmek üzere kullanılan metotları,

14- Petrol birimi: 5 santigrat derecede ve 1 atmosfer basınç altında ölçülen 158.984 litre ham petrolü veya 15 santigrat derecede ve 1 atmosfer basınç altında ölçülen 1 metreküp doğal gazı,

15- Petrol işlemi: Arama, üretim ile yurt içinde üretilen petrolün satılmasını, bu işlemlerden herhangi biri için lüzumlu enerji ve su tesisleri ile üretilen petrolün saha içinde veya ana iletim hattı veya yakınındaki rafineriye kadar taşınmasını sağlayan boru hatlarının, bina, kamp ve diğer tüm tesislerle teçhizatın inşasını, kurulmasını ve işletilmesini ve bu faaliyetlere ilişkin mali, ticari ve idari faaliyetleri,

16- Araştırma izni: Sınırları belli bir alanda araştırma yapmak üzere Genel Müdürlükçe verilen izni,

17- a) Arama ruhsatnamesi: Bu Kanuna göre verilen petrol arama ruhsatnamesini,

b) Arama sahası: Bir arama ruhsatnamesinin kapsadığı sahayı,

18- a) İşletme ruhsatnamesi: Bu Kanuna göre verilen petrol üretim ruhsatnamesini,

b) İşletme sahası: Bir işletme ruhsatnamesinin kapsadığı sahayı,

c) Üretim sahası: İşletme sahası içindeki petrollü araziye,

19- Kullanma hakkı: Bir petrol işlemi ile ilgili araziye kiralama ve bu arazi üzerinde tesisi mümkün olan intifa ve irtifak haklarını,

20- Araştırmacı: Araştırma izni sahibini,

21- Arayıcı: Arama ruhsatnamesi sahibini,

22- İşletmeci: İşletme ruhsatnamesi sahibini,

23- Operatör: Bir arama ruhsatnamesi veya işletme ruhsatnamesinde müştereken petrol hakkı sahibi olan şirketlerin aralarında yapacakları ve Genel Müdürlük tarafından da onaylanan bir anlaşmaya göre bu şirketlerden petrol işlemi yürütecek şirketi,

24- Müşterek temsilci: Petrol hakkı sahibi şirketlerin birlikte göstereceği temsilciyi,

25- Petrol hakkı: Bir araştırma izninden veya arama ruhsatnamesinden veya işletme ruhsatnamesinden doğan haklardan herhangi birini,

26- Bölge: Bu Kanuna göre belirlenmiş bir petrol bölgesini,

27- Açık saha: Bu Kanunun hükümleri çerçevesinde aramaya, işletmeye veya bunlar için başvuruya açık bulundurulmuş bir sahayı,

28- Tehlikeli fiil: Bir işlemin yapılmasında, bunların yapıldığı mahalde veya yakınında bulunan bir kimsenin ölümüne, sakatlanmasına veya sağlığının bozulmasına, çevrenin kirlenmesine sebep olan veya olabilecek nitelikte bulunan bir fiil veya ihmali,

29- Arazi: Türkiye Cumhuriyeti'nin topraklarını, iç sularını, kara sularını ve bunların ötesinde sınırları uluslararası hukuka uygun biçimde belirlenmiş kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge alanlarını,

30- Kuyubaşı fiyatı: Ham petrolün ve doğal gazın, üretim yerinden piyasa fiyatının olduğu yere kadar getirilmesi için gerekli nakliye, depolama ve sigorta masrafları ile vergilerin; ham petrol için 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda tanımlanan piyasa fiyatından, doğal gaz için ise toptan satış fiyatından düşülmesi ile elde edilen fiyatı,

31- Arama giderleri: Ekonomik ömrü bir yıldan fazla olan malzeme ve tesisat giderleri hariç, arama faaliyetleri için yapılan masrafları,

32- a) Sondaj fer'i giderleri: Ekonomik ömrü bir yıldan fazla olup tesis edilmemiş veya kullanılmamış olan veya tesisinden veya kullanılmasına başlanmasından itibaren bir sene sonunda kullanılabilecek durumda olan veya hurda halinde olan tesisat veya malzeme masrafları hariç olmak üzere kuyu açma, temizleme, derinleştirme, bitirme veya bu işlemlere hazırlık için ve bunlara ilişkin olarak yapılan tüm işçilik, yakıt, tamir, bakım, nakliye, ikmal, kira ve malzeme masraflarını,

b) Ülke ekonomisi yönünden verimi olmayan kuyuların açılma giderleri: Sondaj aletleri ve benzeri teçhizat hariç olmak üzere sondaj fer'i giderleri ile üretim bakımından ekonomik olmayan kuyuların açılmasında kullanılan veya gerekli olan herhangi bir maddi ekonomik değer için yapılan masrafları,

33- Devlet hakkı: Bir işletme ruhsatnamesinde bir petrol işlemi yapma hakkına karşılık hektar başına Devlete ödenen meblağları,

34- Devlet hissesi: Üretilen petrol üzerinden Devlete verilecek hisseyi,

35- a) İktisadi kıymetler: Menkul ve gayrimenkul malları, sınai hakları, menkul kıymetleri ve bunlarla ilgili her türlü hak ve menfaatleri,

b) Sermaye mevcutları esas: Hak sahibinin, Türkiye'deki işlemi ile ilgili olarak kullanmaya tahsis ettiği sermaye mevcutlarının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre hesaplanmış kıymetini,

c) Sermaye mevcutları: 213 sayılı Vergi Usul Kanununda değerlendirme ölçüleri gösterilen ekonomik işletmelere dahil kıymetler ile ilgili petrol hakkı sahibinin aynı Kanun

hükümleri gereğince sermaye hesabına alıp aktifleştirdiği arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve yurt ekonomisi yönünden verimi olmayan kuyuların açılma giderlerini,

36- Malzeme: Petrol dahil, gerek ham, gerek yarı mamul yahut mamul tüm eşya, teçhizat, alet, edevat, makine, nakil vasıtaları, tüm diğer vasıtalar ve bunlara ait yedek parçaları,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Mülkiyet, Takdire Esas Olan Kıstaslar, Yasaklar ve Özel Hükümler

Mülkiyet ve takdire esas olan kıstaslar

Madde 3- Türkiye'deki petrol kaynakları Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.

Bir petrol hakkının elde edilmesi için yapılan başvurunun değerlendirilmesinde, başvurunun mevzuata uygunluğu, başvuranın emsal iş tecrübesi, mali yeterliliği, taahhüt edilen iş ve yatırım programının Kanunun amacını diğer başvurulara nazaran daha kısa sürede yerine getirme özelliği dikkate alınır. İş ve yatırım programı ile Kanunun amacını en kısa sürede yerine getirmeyi taahhüt eden başvuru kabul edilir.

Yasaklar ve özel hükümler

Madde 4- Bu Kanuna göre araştırma izni, arama ruhsatnamesi ve işletme ruhsatnamesi alınmadan hiçbir petrol işlemi yapılamaz.

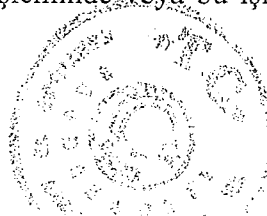
Başka bir kanuna göre alınmış herhangi bir hak, bu hakkın sahibine bir petrol işlemi yapma hakkını vermez.

Petrol işlemi sona ermiş bulunan petrol hakkı sahibi, petrol işlemi için kullandığı araziye üç ay içerisinde ıslah etmekle yükümlüdür. Bu süre yetersiz kalırsa Genel Müdürlüğün onayı ile altı ay uzatılabilir. Petrol hakkı sahibi bu mükellefiyetini yerine getirmekten kaçınırsa, mükellefiyet, petrol hakkı sahibinin nam ve hesabına petrol hakkı sahibinin mevcut teminatından karşılanarak, teminatın yetmemesi halinde ise petrol hakkı sahibine rücu edilerek Genel Müdürlük tarafından yaptırılır.

Petrol hakkı sahibi, üzerinde işlem yaptığı arazinin maliki veya zilyedi bulunan şahsa, araziye verdiği zararı ve bu şahsın mahrum kaldığı ürün bedelini veya işletme kazancını ödemekle mükelleftir.

Bu Kanundaki esaslara uygun olmak şartıyla, sermaye şirketlerine veya yabancı devletler mevzuatına göre sermaye şirketi niteliğinde bulunan özel hukuk tüzel kişilerine araştırma izni, arama ruhsatnamesi ve işletme ruhsatnamesi verilir. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı petrolle ilgili, araştırma izni, arama ruhsatnamesi ve işletme ruhsatnamesi haklarını bizzat veya idaresine ve sermayesine hakim olduğu uzman kuruluşlar aracılığı ile kullanır veya bu Kanun hükümleri dahilinde bu kuruluşlara devredebilir.

Araştırma izni, arama ruhsatnamesi ve işletme ruhsatnamesi, sahibine bu Kanuna veya başka bir kanuna göre girilmesi veya bulunulması yasak olan bir yere girme veya o yerde bulunma hakkını vermez. Petrol hakkı sahibi, işleminde veya bu işlemi dolayısıyla tehlikeli fiil oluşturamaz, oluşmasına izin veremez.

Araştırma izni, arama veya işletme ruhsatlarının alınmasından önce, petrol işlemleri esnasında doğabilecek zarar ve ziyana karşılamak üzere, Genel Müdürlükçe tespit edilecek teminatın verilmesi zorunludur. Teminat miktarları Genel Müdürlükçe Toptan Eşya Fiyatları Endeksinin yıllık artışı oranında her yıl Ocak ayında yeniden belirlenir. Petrol hakkı sahibi teminatını, yeni belirlenen tutarlara iki ay içinde tamamlar. Buna uymayan petrol hakkı sahibinin araştırma izni, arama ruhsatnamesi veya işletme ruhsatnamesi iptal edilir.

Bir petrol işlemini tehdit eden şartlar oluştuğunda, petrol hakkı sahibi Genel Müdürlüğü ve etkilenebilecek diğer petrol hakkı sahiplerini derhal haberdar eder ve tehdidin mahiyeti ile bunu önlemek üzere alınmakta olan tedbirleri bildirir. Genel Müdürlük alınmış ve alınacak olan tedbirleri yetersiz gördüğü takdirde, petrol hakkı sahibinden ilave tedbirler almasını isteyebilir.

Petrol hakkı sahibi olacak özel hukuk tüzel kişileri 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabidir. Türkiye’de petrol hakkı sahibi olacak ve yabancı devletler mevzuatına göre sermaye şirketi niteliğinde bulunan özel hukuk tüzel kişileri, Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki mevzuata göre Türkiye’deki faaliyetleri bakımından Türkiye’de yerleşik sayılırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Görevler, Gelirler, Bütçe ve Mal Varlığı ile Denetim

Görevler

Madde 5- Bu Kanunda belirtilen görevler, mülga 6326 sayılı Petrol Kanunu ile kurulmuş olan, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bağlı özel bütçeli tüzel kişiliği haiz Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür. Genel Müdürlüğün merkezi Ankara’dadır.

Genel Müdürlüğün görevleri şunlardır:

a) Petrol faaliyetleri ile ilgili konularda ülke stratejisi ve politikalarını belirlemek için gerekli çalışmaları yapmak,

b) Bu Kanunda amaçlandığı şekilde ülkemiz petrol kaynaklarının ortaya çıkarılarak hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde değerlendirilmesini sağlamak, petrol arama ve üretimi ile ilgili bilgileri toplamak, tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinde bulunmak,

c) Yerli ve yabancı girişimcilerin yatırım yapmalarını özendirecek ortamı sağlamak,

d) Yerli ve yabancı yatırımcıların petrol arama ve üretim yatırımlarını, bir program dahilinde, rekabetçi, şeffaf, güvenli ve istikrarlı bir ortam içerisinde yapmalarını temin etmek,

e) Petrol açısından potansiyel olarak tespit ettiği sahaları ilanla açık artırmaya çıkarıp arama ruhsatı vermek,

f) Ülkemizin üye ve taraf olduğu uluslararası örgüt ve organizasyonların getirdiği yükümlülöklere ilişkin, Genel Müdürlüğün faaliyet alanına giren konulardaki işlemleri yürütmek,

g) Şirketlerin petrol hakkı sahibi olmak için yapmış oldukları başvuruları incelemek,

h) Araştırma izni, arama ve işletme ruhsatnamesi vermek ve bunlarla ilgili diğer işlemleri yapmak,

ı) Petrol hakları ile ilgili petrol sicil kayıtlarını tutmak,

j) Petrol arama ve üretim faaliyetlerinin takip ve denetimini yapmak,

- k) Petrol hakkı sahibi şirketlerin faaliyetleri ile ilgili her türlü bilgi ve verilerin Genel Müdürlük arşivlerine intikalini sağlayarak kullanıma açmak,
l) Devlet hakkı ve hissesi ile ilgili işlemleri yapmak,
m) Petrol hakkı sahibi şirketlerin petrol işlemlerinde kullandıkları malzeme ile ilgili ithalat, ihracat ve devir işlemlerini gerçekleştirmek,
n) Petrol hakkı sahipleri ile diğer kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak,
o) Bu Kanun kapsamındaki diğer görevleri yapmak.

Gelirler, bütçe ve mal varlığı

Madde 6- Genel Müdürlüğün gelirleri şunlardır:

- a) Bakanlık bütçesine bu amaçla konulacak ve Genel Müdürlüğe verilecek olan ödenek,
b) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun petrol piyasası faaliyetleri ile ilgili katılım payı ve lisanslandırma işlemlerinden elde ettiği yıllık gelirin yüzde beşi,
c) Petrol Araştırma Merkezi, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu ve benzeri araştırma ve test kurumlarıyla yapılan ortak çalışmalardan elde edilen gelirler,
d) Üretim, arama ve tespit kuyuları verileri ile jeofizik, detay jeolojik ve laboratuvar verileri ve 12 nci maddenin üçüncü fıkrasına göre açık hale gelen verilerin satış gelirleri,
e) Açık sahaların ruhsatlarının satış gelirleri,
f) Araştırma izni gelirleri,
g) Petrol şirketlerinin, ürettikleri ham petrol üzerinden Genel Müdürlükçe yapılan tahakkuka istinaden ödedikleri ve genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere genel bütçe saymanlıklarına aktarılan meblağdan, Genel Müdürlükçe petrol arama ve üretim faaliyetlerinin artırılması için yapılacak araştırma ve geliştirme projelerinin yürütülmesi ile petrol arama ve üretim faaliyetlerinin denetimi için, 4629 sayılı Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesinin (A) fıkrasının (c) bendi gereğince Genel Müdürlüğün bütçesinde açılacak özel tertiplere Maliye Bakanlığınca kaydedilecek özel ödenek tutarı,
h) Petrol sektörünün gelişimine dair etüt ve proje çalışmalarının finansmanında kullanılmak üzere kurum ve kuruluşlar tarafından verilen hibeler,
ı) İrat kaydedilen teminatlar,
j) Genel Müdürlüğün mevcutlarının faiz ve iratları.

Yukarıda (b), (c), (d), (e), (f), (g), (h), (ı) ve (j) bentlerinde sayılan gelirler, Genel Müdürlüğün özel gelirleri olup özel ödenek olarak kullanılır.

Genel Müdürlüğün gelirlerinin, giderlerini karşılaması esastır. Genel Müdürlüğün mal ve varlıkları Devlet malı sayılır, haczedilemez ve rehnedilemez.

Denetim

Madde 7- Genel Müdürlük, 832 sayılı Sayıştay Kanununun vize ve tescil işlemleri hariç, Sayıştay denetimine tabidir.

Koordinasyon

Madde 8- Genel Müdürlüğe yapılan bir başvuru, diğer bir kamu kurumunun yetki alanına giren bir hususu içeriyor ise, başvuru hakkında karar alınmadan önce ilgili kurumun onayı alınır. İlgili kurumlar, bu talepleri öncelik ve ivedilikle inceleyerek kırkbeş gün içinde sonuçlandırır. Bu süre içerisinde sonuçlandırılmayan taleplere muvafakat verilmiş sayılır. Ancak uygulamada çıkabilecek sair sorunların çözümü için ilgili bakanlıkların temsilcileri,

Bakanlık Müsteşarı başkanlığında toplanarak 1 inci maddede yazılı amacı sağlamak için gerekli tedbirleri alır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İtiraz, Tahkikat Usulleri, Tescil ve İlan

İtiraz ve tahkikat usulleri

Madde 9- Bu Kanun hükümlerine göre alınmış veya alınacak olan tüm haklarda başvuru veya hak sahipleri arasında çıkacak ihtilafların Genel Müdürlük tarafından müzakere ve sulh yolu ile halline çalışılır. Başvuru ve petrol hakkı sahipleri, Genel Müdürlük tarafından alınan ve başvuru, araştırma izni, arama ruhsatnamesi ve işletme ruhsatnamesinden doğan haklarına tesir eden kararlara karşı bu Kanun hükümleri çerçevesinde kararın kendisine tebliğ tarihinden itibaren yirmi gün içinde Bakana itiraz edebilirler.

Bakan ve Genel Müdür bu Kanunun kendilerine verdiği görevi yaparken lüzumlu gördükleri her türlü soruşturmayı yapmaya veya yaptırmaya, delilleri tetkike ve soruşturma ile ilgili petrol müesseselerinin bütün işlem, hesap ve kayıtlarını tetkike, petrol işlemi ve tesisatını denetlemeye yetkilidirler. Tahkikatta takip edilecek usul ve esaslar yönetmelik ile belirlenir.

Bakan, kendisine itiraz yolu ile intikal eden ihtilafları en geç otuz gün içinde karara bağlar ve bu karar en çok onbeş gün içinde ilgililere tebliğ edilir. Bakan kararlarına karşı açılacak davalara Danıştayca bakılır. Danıştay bu davaları öncelikle karara bağlar.

Genel Müdürlüğün petrol hakkı ile ilgili kesinleşen kararlarının onbeş gün içinde Resmi Gazetede ilan edilmesi zorunludur.

Tescil ve ilan

Madde 10- Genel Müdürlük petrol sicili tutar ve petrol siciline yönetmelik hükümleri çerçevesinde aşağıdaki hususlar kaydedilir:

a) Araştırma izni, arama ruhsatnamesi ve işletme ruhsatnamesi almak için bu Kanuna uygun olarak yapılan tüm başvurular,

b) Araştırma izni, arama ruhsatnamesi ve işletme ruhsatnamesi verilmesi ve bunlardaki değişiklikler, bunların ve araştırma izinlerinin her ne şekilde olursa olsun sona erişleri,

c) Arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi ve bunlardan doğan petrol hakları üzerinde tesis edilecek haklar,

d) Arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi ve bunlardan doğan petrol haklarının veya bunlar üzerindeki hakların devri ve bütün bunlar üzerine konulacak şartlar ve kısıtlar,

e) Yönetmelikte petrol siciline kaydedileceği gösterilen diğer hususlar.

Birinci fıkranın (c) ve (d) bentlerindeki hususların kabul ve tescili talebi, Genel Müdürlük tarafından öncelikle değerlendirilir ve başvuru tarihinden itibaren altmış gün içinde karara bağlanır. Petrol siciline kaydedilmesi gereken hususlar hakkında diğer kanunların sicile ve tescile ait hükümleri uygulanmaz. Petrol hakkı sahibi olmak için yapılacak başvuruların usulü başvuruya eklenecek belgelerin nitelik ve kapsamı, petrol sicilinin ne şekilde tutulacağı, tadil ve terkin edileceği gibi hususlar yönetmelikle düzenlenir. Yönetmeliğe uygun olmayan başvuru, itiraz, rapor ve belgeler sahibine herhangi bir hak sağlamaz.

Yönetmelik ve tadilleri, bölgelerin tayin ve tadilleri, açık sahaların tespit, tadil ve kapanmaları, araştırma izni kararları hariç başvurular hakkında verilen kararlar, bir arama veya işletme ruhsatnamesinin verildiği, tadil veya devri, sona erdiği, arama ve işletme ruhsatnameleri üzerinde tesis olunan diğer haklar ve kısıtlar, kanun ve yönetmeliğe göre ilanı gereken diğer hususlar Genel Müdürlük tarafından Resmi Gazetede ilan edilir. Resmi Gazetede ilan tebligat mahiyetindedir; ancak bu Kanunun veya yönetmeliğin özel tebligatı gerektiren hükümleri saklıdır.

Resmi Gazetede ilan edilen herhangi bir hususun yayım tarihi; bu ilanda aksine hüküm bulunmadıkça, yürürlük tarihi olarak kabul edilir. Kendilerine hususi tebligat yapılmamış şahıslar için arama veya işletme ruhsatnamelerinin başlangıç, uzatma, tadil, devir ve sona erme tarihleri de bu husustaki kararların yayım tarihleridir.

Arama ve işletme ruhsatnameleri ve bunlardan doğan petrol hakları ve bu petrol haklarının arama veya işletme sahasının herhangi bir parçasına karşılık gelenleri, petrol siciline kaydedilmekle birlikte, gayrimenkuller üzerinde yapılabilecek satış, rehin ve benzeri akitlere, bu Kanunda yazılı şartlar çerçevesinde konu olabilirler.

Bir petrol hakkının kullanılmasını gerektiren ve bu Kanun çerçevesinde tescil edilmiş bulunan bir hakkın sahibi, kendi hakkının oranında petrol hakkına sahip ve yükümlülükleriyle sorumlu olur. Bir arama veya işletme ruhsatnamesi veya bunlardan doğan petrol haklarından herhangi birinin hissedarları, hisseleri oranında bu Kanunun verdiği hak ve sorumluluklara sahip olur.

Haciz ve ihtiyati tedbirler hariç olmak üzere birinci fıkranın (c) ve (d) bentlerindeki haklardan ve şartlardan hiçbirisi Genel Müdürlükçe kabul edilip petrol siciline kaydedilmedikçe Genel Müdürlüğe ve üçüncü şahıslara karşı hüküm ifade etmez.

Beşinci ve altıncı fıkralardaki hükümlerin uygulanacağı petrol hakları ve altıncı fıkrada belirtilen hak sahiplerinin, hissedarları veya temsilcilerinden birinin sorumluluklarını yerine getirmemesinin diğer hak sahipleri ve hissedarlar hakkında oluşturacağı sonuçlara ait hükümler yönetmelik ile belirlenir.

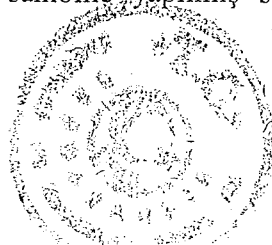
BEŞİNCİ BÖLÜM

Tebliğat, Kayıtlar, Raporlar ve Faaliyetlerin Denetimi, Bölgeler ve Açık Sahalar

Tebliğat

Madde 11- Bu Kanuna göre hak talep eden şahıslar, Türkiye'de adres göstermeye mecburdur. Adres göstermeyenlere araştırma izni, arama ve işletme ruhsatnamesi verilmez.

Araştırmacı, arayıcı, işletmeci; araştırma izni, arama ve işletme ruhsatnamesini elde ettiği tarihten itibaren otuz gün içinde Türkiye'de yerleşik bir temsilci ve bunun kanuni ikametgahını, 2 nci maddenin birinci fıkrasının (24) numaralı bendinde tanımlanan müşterek temsilciyi ve kanuni ikametgahını ve bunlara ilişkin ikametgah ve temsilci değişikliklerini otuz gün içinde Genel Müdürlüğe bildirmeye mecburdur. Bu hususlar petrol siciline kaydedilerek tescil edilir. Petrol siciline tescil edilmiş adreste yerleşik temsilciye ve/veya müşterek temsilciye yapılan tebligat petrol hakkı sahibine yapılmış sayılır. Tebligatlar, Tebligat Kanununa göre yapılır.

Kayıtlar, raporlar ve faaliyetlerin denetimi

Madde 12- Petrol hakkı sahibi, yönetmeliğin gerektirdiği kayıtları ve hesapları tutmak, numuneleri yönetmelikte belirtilen şekillerde saklamak, işlemin kapsam ve sonuçlarına ait bilgileri numunelerle birlikte yönetmelikte belirlenen süre, şekil ve nitelikte Genel Müdürlüğe vermekle yükümlüdür.

Bu Kanunun uygulanması ile görevli kamu personeli veya bunların temsilcileri petrol işlemini, işlem esnasında elde edilen verileri ve numuneleri, tüm belgeleri ve muhasebe kayıtlarını denetlemeye, kontrol etmeye ve gerekli gördükleri verileri ve numuneleri ve herhangi bir kaydın, hesabın, raporun ve belgenin suretini almaya ve petrol işleminin normal seyrini aksatmaksızın incelemeler ve testler yapmaya yetkilidir. Petrol hakkı sahibi, bu fıkra gereğince yetkilerini kullandıkları sırada görevlilere yardım etmekle yükümlüdür. Bu konu ile ilgili çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Kamu görevlileri, kanunun verdiği yetkiler nedeniyle, işlemlere ilişkin öğrendikleri mali ve teknik nitelikteki sırları, petrol hakkı sahibinin rızası olmadıkça gizli tutmakla yükümlüdürler. Ancak, arama ruhsatnamesi sahasında açılan sondaj kuyularına ilişkin bilgi ve veriler ile jeofizik, detay jeolojik ve laboratuvar bilgi ve verileri ruhsatname süresinin sonunda, işletme ruhsatnamesi sahasında açılan sondaj kuyularına ilişkin bilgi ve veriler ruhsatnamenin yürürlük tarihinden itibaren beşinci yılın sonunda, 2 nci maddenin birinci fıkrasının (16) numaralı bendinde tanımlanan izin kapsamında elde edilen bilgiler ise sekizinci yılın sonunda açık hale gelir. Vergi Usul Kanunundaki özel hükümler saklıdır. Genel mahiyetteki teknik, mali ve jeolojik bilgilerle kuyu yerleri, sondaj kesitleri, muhafaza boruları kayıtları ve genel üretim ve satış rakamları sır sayılmaz.

Bölgeler ve açık sahalar

Madde 13-Türkiye arazisi, bu Kanun bakımından kara ve deniz bölgeleri olarak ikiye ayrılır. Kara ve deniz bölgelerini ayıran sınır kıyı çizgisidir. Deniz bölgeleri karasuları içi ve karasuları dışı olmak üzere ikiye ayrılır. Karasuları dışı denizlerde sınırları uluslararası hukuka uygun biçimde belirlenmiş kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge alanları hariç, araştırma izni, arama ruhsatnamesi ve işletme ruhsatnamesi verilmesi, devri ve süre uzatımları Bakanlar Kurulunun iznine tabidir. Bu alanlar, Bakanlar Kurulu kararıyla tamamen veya kısmen aramaya ve işletmeye kapatılabilir, tadil edilebilir veya kapatılan bir alan tekrar açılabilir. Bu maddeye göre verilen kararlar müktesep hakları ihlal edemez. Askeri yasak bölgeler ile güvenlik bölgelerinde yapılacak işlemlerle ilgili izin verilmeden önce Genelkurmay Başkanlığının olumlu görüşü alınır.

İKİNCİ KISIM

Arama ve Üretim

BİRİNCİ BÖLÜM

Araştırma İzni, Arama Ruhsatnamesi ve İşletme Ruhsatnamesi

Araştırma izni

Madde 14- Genel Müdürlük, araştırma izni için yapılan başvuruyu uygun bulduğu takdirde, belirli bir süreyi kapsamak üzere, talep edilen izni altmış gün içinde verir. İzin talep edilen sahanın bir kısmında araştırma izni, arama ruhsatnamesi veya işletme ruhsatnamesi verilmiş olması araştırma izni verilmesini engellemez. Ancak araştırmacı, işlem yapmakta olan diğer bir petrol hakkı sahibinin rızası olmadan sürmekte olan sondaj ve benzeri saha

etütlerinin yapıldığı yerlere giremez. Araştırma izni sahibi, araştırma alanının hektarı başına bir defaya mahsus olmak ve ödeme şekilleri yönetmelikle belirlenmek üzere 500.000 lira ücret ödemekle yükümlüdür. Bu tutarlar her yıl Genel Müdürlükçe yeniden tespit edilir. Araştırma sonucu elde edilen bilgiler Genel Müdürlüğe de verilir ve Genel Müdürlük sekiz yıl süre ile bu bilgileri gizli tutar. Genel Müdürlük ve başvuru sahibi arasında bu Kanun hükümlerine aykırı olmamak üzere mutabık kalınan diğer hususlar, araştırma izninin bir ekini teşkil eder. Bu konuyla ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Arama ruhsatnamesi

Madde 15- Bu Kanun hükümlerine göre bir arama ruhsatnamesi, sahibine arama sahasında; arama yapmak, petrol imkanlarını tespit amacıyla arama sahası dışında araştırmada bulunmak, keşif başvurusunda bulunmak üzere, bulduğu petrollü alanları geliştirerek bu sahadan petrol üretmek, bir keşfin Genel Müdürlükçe tescilinden sonra işletme ruhsatnamesi almak haklarını verir.

Bir arayıcı tespit ettiği bir petrol bulgusundan ve keşiften Genel Müdürlüğü haberdar etmeye mecburdur. İhbarın zamanı ve şekli yönetmelikte gösterilir. Bir arama sahasında yapılan bir keşiften sonra dördüncü fıkrada belirtilen yönetmelikte yer alan şartlar veya 27 nci maddede belirtilen şartlar gerçekleşmedikçe, arayıcı sahayı geliştirmek ve üretime başlamakla yükümlüdür. Bu takdirde arayıcı, üretilen petrol bakımından, bir işletmecinin tüm yükümlülüğüne tabidir. Arayıcı kendi arama sahaları dahilinde petrol işlemi için gerekli tesis ve ekipmanı kurabilir.

Arama ruhsatnamesi alınması için, yönetmelik hükümlerine uygun olarak Genel Müdürlüğe başvurulur. Ruhsatname süresince yıllar bazında gerçekleştirilecek minimum iş programı ve mali yatırım programı 17 nci maddenin birinci fıkrasında sözü edilen doksan günlük süre içinde Genel Müdürlüğe verilir.

Başvuru sahibi, ruhsat başvurusunda vermiş olduğu iş programı için gerekli mali yatırımın %2'si kadar teminat verir. İş ve mali yatırım programının yıllık bazda gerçekleştirilmesi halinde buna karşılık gelen teminat tutarı petrol hakkı sahibine iade edilir. Bu konu ile ilgili usul ve esaslar yönetmelik ile düzenlenir. Ancak, taahhüt edilen programın bir sonraki yıl yerine getirilmesine izin vermek üzere, kabul edilebilecek meteorolojik ve teknik kısıtlamalar yönetmelikte belirtilir.

Arşiv bilgileri

Madde 16 - Genel Müdürlüğün arşivinde oluşmuş ve oluşacak ve 12 nci maddenin üçüncü fıkrasına göre açık hale gelen bilgi ve verilerin pazarlanması ve satışı işlemi ile bu bilgilere ve verilere bağlı olarak potansiyel tespit edilen ruhsatsız alanların açık artırma yoluyla ruhsatlandırılması işlemi Genel Müdürlükçe gerçekleştirilir. Arşiv bilgilerinin ücret karşılığı ilgililerin kullanımına sunulması ve açık artırma yoluyla ruhsatlandırılması işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Başvuru ve ruhsatlandırma usulü

Madde 17- Petrol aramalarına açık bir sahaya yapılan ilk arama ruhsatnamesi başvurusunun kapsadığı alan ilan edilir. Bu ve sonraki başvuruların içeriği ilan tarihini takip eden doksan gün gizli tutulur. Bu süre içinde yapılan ve aynı arazi parçasını tamamen kapsayan başvurular, 3 üncü madde çerçevesinde birlikte değerlendirilir. Bu süre içinde yapılan ve aynı arazi parçasını kısmen kapsayan arama ruhsatnamesi başvuruları ile doksan günden sonra yapılan ve aynı arazi parçasını kısmen veya tamamen kapsayan arama

ruhsatnamesi başvuruları değerlendirmeye alınmaz. Ancak, bu alanla kısmen çakışan müracaatların bu alan dışında kalan kısımları için yapılacak başvurular yukarıdaki gibi değerlendirilir. Reddedilen arama ruhsatnamesi başvuru sahasına veya terk edilen veya feshedilen bir arama sahasına, ret veya terk veya fesih keyfiyetinin kesinleşip Resmi Gazetede ilanını takiben yapılacak başvurular hakkında da bu hükümler uygulanır.

Doksan gün sonunda Genel Müdürlükçe değerlendirmeye alınan başvurular en geç altmış gün içinde sonuca bağlanır.

Bir arama sahası karalarda 100 000, denizlerde 1 000 000 hektardan fazla olamaz. Arama sahaları kara, karasuları, münhasır ekonomik bölge sınırları ve kıyı çizgileri dışında kuzey-güney ve doğu-batı istikametindeki doğru hatlarla çevrilir. Bu sahaların en ve boy oranı, diğer sahalarla komşuluğu ve birleşimi bakımından yönetmelik hükümlerine uygun olmalıdır.

Bir arama ruhsatnamesinin süresi, karalarda beş, denizlerde sekiz yıldır. Bir arama sahasında karada beş yıl ve denizde sekiz yıl sonunda, 15 inci maddenin üçüncü fıkrasına göre verilmiş olan minimum iş programının gerçekleştirilmeyen kısmına tekabül eden mali yatırımın %2'si irat kaydedilir. Petrol hakkı sahibi tarafından Genel Müdürlüğe mali portresi ve bunun %2'si tutarında teminat ile birlikte en az bir sondaj programı sunulur ise, bir arama ruhsatnamesinin süresi ihtiyaca göre karalarda iki, denizlerde üç yılı aşmamak üzere uzatılır. Uzatma süresi sonunda verdiği sondaj programını yerine getirmeyen petrol hakkı sahibinin ruhsatı iptal edilerek verilen teminat irat kaydedilir. Sondaj programını yerine getiren bir petrol hakkı sahibinin arama süresini tekrar uzatma talebi, Genel Müdürlüğe ikinci bir sondaj programı sunması ve buna karşılık gelen mali yatırım programının %2'sini teminat olarak vermesi halinde yukarıdaki şartlara göre yerine getirilir. Uzatma süresi sonunda verdiği sondaj programını yerine getirmeyen petrol hakkı sahibinin ruhsatı düşürülerek, verilen teminat irat kaydedilir. Bu madde hükümlerine göre yapılan uzatmalar dahil, bir arama ruhsatnamesinin süresi ilk yürürlük tarihinden itibaren karalarda dokuz yıl, karasuları dışı hariç, denizlerde ondört yıldan fazla olamaz.

Bir arama sahasında petrol bulgusuna rastlanır ise ve arama ruhsatnamesinin kalan süresi petrol bulgusunun geliştirilmesi ve keşif tescili için gerekli çalışmalara yetmediği durumlarda, uygun bir programla uzatma talebinde bulunulur. Bulgu tarihinden itibaren hesaplanmak üzere; karalarda üç, denizlerde on yılı aşmamak üzere arayıcının petrollü araziye tespit etmesine imkan verecek yeterli bir zamana kadar ruhsatname süresi Genel Müdürlükçe uzatılabilir. Bu fıkra göre yapılacak uzatmadan sonra dördüncü fıkraya göre tarif edilen uzatmalar verilmez. Bir arama sahasında açılmakta olan bir arama kuyusunun bitirilmesi için gerekli olan süre, arama ruhsatı süresini aşacak durumda ise, petrol hakkı sahibinin talebi üzerine Genel Müdürlük tarafından uygun bir ek süre verilir.

İşletme ruhsatnamesi

Madde 18- İşletme ruhsatnamesi, işletmeciye ruhsatname süresince arama ve üretim yapmak ve ürettiği petrolü satmak haklarını verir. Her bir işletme ruhsatnamesi, belirli bir petrollü arazi için verilir. İşletmeci söz konusu arazide jeolojik formasyonların petrol potansiyelini beş yıl içinde tespit etmekle yükümlüdür. Bu süre içinde yükümlülük yerine getirilmediği takdirde, işletme sahasındaki petrol üretilen seviyelerin altındaki ve üstündeki seviyeler Genel Müdürlükçe belirlenecek şartlar dahilinde ayrıca aramaya açılabilir.

İşletme sahaları kara, karasuları, münhasır ekonomik bölge sınırları ve kıyı çizgileri dışında kuzey-güney ve doğu-batı yönlerinde doğru hatlarla çevrilir. Bu sahaların en ve boy oranı, diğer sahalarla komşuluğu ve birleşimi bakımından yönetmelik hükümlerine uygun olmalıdır.

Keşif yapmış bulunan arayıcıya, arama ruhsatnamesinin verildiği tarihte geçerli olan şartlarla işletme ruhsatnamesi verilir. Başvuru dosyasında bu konu ile ilgili bulunacak bilgi ve belgelerin ayrıntıları yönetmelikte belirtilir. İşletme ruhsatnamesinden arta kalan arama ruhsatnamesi alanı arama ruhsatnamesi süresinin sonuna kadar devam eder.

Üzerinde arama veya işletme hakkı bulunmayan bir saha, işletme ruhsatnamesi verilmek üzere, Bakanlar Kurulu kararı ile müzayedeye çıkarılabilir. İşletme ruhsatnamesi evvelce müzayedeye çıkarılmış bulunan bir işletme sahasının tamamı veya bir kısmı yine Bakanlar Kurulu kararı ile müzayededen kaldırılabilir. Müzayede kararı kaldırılmadıkça, müzayedeye çıkarılan bir saha için arama ve işletme ruhsatnamesi verilemez. Müzayede, Genel Müdürlük tarafından yönetmeliğe göre yapılır. Bir sahanın müzayedeye çıkarılması, en fazla teklifte bulunana verilmesi veya herhangi bir teklifin kabul edilmesini gerektirmez. Müzayedenin usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Bir işletme ruhsatı, yönetmeliğe göre alınacak iş ve mali yatırım programı dikkate alınarak yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, başvuru sahibinin talebine göre otuz yıl için verilir. Ancak, üretimin iki yıldan fazla durması halinde ruhsat iptal edilir. İşletme ruhsatı, süresi sonunda üretim programının uygun görülmesi halinde, her seferinde onar yılı geçmemek üzere uzatılır.

Bu Kanuna göre işletme ruhsatnamesi sahibine talebi halinde işletme ruhsatnamesine eklenmek şartı ile ürettiği petrolü, boru hattı ve diğer nakil vasıtalarıyla taşıması için taşıma izni verilir.

Devlet hakkı

Madde 19- İşletmeci; hakkının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde, işletme sahasının sınırlarını yönetmelikte belirtildiği şekilde, sınır noktalarıyla işaretlemekle, işletme sahasının sınırlarının değiştirilmesi halinde, bu değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten sonra dört ay içinde işletme sahasının yeni sınırlarını işaretlemekle ve işletme sahasının sınır noktalarını korumakla yükümlüdür.

İşletmeciler, her işletme ruhsatı için hektar başına yılda 1 000 000 lira Devlet hakkı ödemekle yükümlüdür. Denizlerde bu miktar dörtte bir oranında tahsil edilir. Bu miktarlar Genel Müdürlükçe Toptan Eşya Fiyatları Endeksinin yıllık artışı oranında her yıl Ocak ayında yeniden belirlenir.

İşletme sahaları kısmen veya tamamen aynı petrollü arazi içinde bulunan işletmecilerin, işlemlerini birleştirme talepleri ivedilikle karara bağlanır. Bu suretle birleşen işletmeciler birleşme haricinde kalan sahaları için ödemekle yükümlü oldukları Devlet hakkına ilaveten, birleştirilmiş petrollü arazi üzerinden aralarında tayin ve tespit edecekleri oranlarda Devlet hakkı ödemekle yükümlüdürler.

İKİNCİ BÖLÜM

Devlet Hissesi, Yüzey ve Su Hakları

Devlet hissesi

Madde 20- Bir arayıcı veya işletmeci, ürettiği petrolden, aşağıda belirlenen dilimler arasında aylık net üretimin gün sayısına bölünmesiyle bulunan günlük üretim miktarlarına göre tespit edilen oranlarda Devlet hissesi ödemekle yükümlüdür. Devlet hissesi;

Karalarda:

Üretim sahası bazında Ham petrol üretimi (Varil/Gün)		Üretim sahası bazında Doğal gaz üretimi (M ³ /Gün)	
0 – 3 00 için	% 1	0 – 50 000 için	% 1
301 – 1 000 için	% 2	50 001 – 150 000 için	% 5
1 001 – 5 000 için	% 5	150 001 – 750 000 için	% 7.5
5 001 – 10 000 için	% 7,5	750 001 – 1 500 000 için	% 10
10 000 den fazla için	% 10	1 500 000 den fazla için	% 12.5

Denizlerde:

Üretim sahası bazında Ham petrol üretimi (Varil/Gün)		Üretim sahası bazında Doğal gaz üretimi (M ³ /Gün)	
0 – 20 000 için	% 1	0 – 5 000 000 için	% 1
20 001 – 50 000 için	% 2	5 000 001 – 10 000 000 için	% 5
50 001 – 100 000 için	% 5	10 000 001 – 20 000 000 için	% 7.5
100 001 – 150 000 için	% 7,5	20 000 001 – 30 000 000 için	% 10
150 000 den fazla için	% 10	30 000 000 dan fazla için	% 12.5 dur.

Su derinliği 0 m. ile 500 m. arasındaki sahalardan yapılan üretimden % 10, su derinliği 501-1000 m. arasındaki sahalardan yapılan üretimden % 20, su derinliği 1001 m. ile 1500 m. arasındaki sahalardan yapılan üretimden % 30, su derinliği 1500 m. den fazla olan sahalardan yapılan üretimden % 40 oranında daha az Devlet hissesi alınır.

Gravitesi 16 API dan az olan ham petrolden % 50 oranında daha az Devlet hissesi alınır.

Genel Müdürlük tarafından kabul edilecek üretimi artırma yöntemleri ile elde edilecek ilave üretimden % 25 oranında daha az Devlet hissesi alınır.

Arama veya işletme sahası ile ilgili olarak yapılan petrol işlemlerinde kullanılan petrolden Devlet hissesi alınmaz.

Yer altı deposu olarak kullanılacak petrol rezervuarları, fiilen veya hesaben boşaltılmadan ve Genel Müdürlüğün görüşü alınmadan yeraltı deposu olarak kullanılamaz. Depolama için gerekli olduğu belirlenen sahada üretilmeyecek petrol bulunması halinde, bu petrolden Devlet hissesi alınmaz.

Petrol üreticisinin ödeyeceği Devlet hissesi nakden ödenir. Bu ödemenin tutarı kuyubaşı fiyatı üzerinden hesaplanır. Devlet hakkı ve hissesi Genel Müdürlüğün bulunduğu

yer vergi dairesine ödenir. Devlet hakkı ve hissesinin beyan, tarh, tahakkuk, ödeme usul, şekil ve zamanı ile ikmalen tarhiyata ait diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

Yüzey ve su hakları

Madde 21- Araştırma izni, arama veya işletme ruhsatnamesi, kapsadığı arazinin malik veya zilyedine veya bu arazide petrol dışındaki madenlere ait haklarla bunlar üzerinde tesis edilmiş veya edilecek diğer hakları ihlal etmez.

Bir petrol hakkı sahibi; arama veya işletme sahasında veya civarında petrol işlemi için gerekli arazinin kullanma hakkını, arazi özel mülkiyet konusu ise anlaşma veya kamulaştırma yoluyla, arazi Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında ise Maliye Bakanlığından bedeli karşılığında kiralamak, irtifak veya kullanma hakkı almak ve ruhsatnamesine kaydedilmek suretiyle elde edebilir. Anlaşmaya dayanan kullanma hakkı üç yıldan fazla sürdüğü takdirde özel mülkiyet konusu arazinin kamulaştırılması, arazi sahibi veya petrol hakkı sahibi tarafından istenebilir.

Kamu yararı niteliğindeki kamulaştırma kararı, talep üzerine Genel Müdürlükçe verilir. İşlemler 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümleri çerçevesinde yapılır. Aynı Kanunun 27 nci maddesi hükümlerine göre acele kamulaştırma yapılabilir. Kamulaştırılan arazinin mülkiyeti Hazineye, kullanma hakkı kamulaştırma bedelini ödeyen petrol hakkı sahibine ait olur. Bu durumda, Maliye Bakanlığı tarafından petrol hakkı sahibi lehine bedelsiz olarak ve ruhsat süresi kadar irtifak hakkı tesis edilir. Bu madde hükümleri çerçevesinde elde edilen kullanma hakları arama ve işletme ruhsatnamesinin parçası olarak ruhsat süresince devam eder.

Petrol hakkı sahibi, petrol işlemleri için kullanma hakkına sahip olduğu arazi veya bunun üzerindeki tesisler ve civarındaki gayrimenkul veya tesislere yaptığı zararı tam olarak tazmin etmekle yükümlüdür. Bundan doğan tazminat alacakları haksız fiiller hakkındaki zamanaşımına tabidir.

Arayıcı veya işletmeci, arama veya işletme sahası içindeki ve civarındaki arazide, üzerindeki kullanma hakkını almak ve diğer kanunların hükümlerine uyma şartları ile sondaj dahil çeşitli yöntemlerle su aramak ve bulunan suları kullanmak, mevcut suların kendi işlemleri için gerekli miktarını başkalarının bu su üzerindeki haklarına tecavüz etmeden kullanmak hakkına sahiptir.

6831 sayılı Orman Kanununa göre orman sayılan yerlerdeki ve milli parklardaki ruhsat ve izin alanlarında, ilgili mevzuatına göre izin almak ve bedelleri ödenmek suretiyle petrol arama ve işletme faaliyetleri yapılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Terk, Sahaya İlave ve Tesislerin Kaldırılması

Terk, sahaya ilave ve tesislerin kaldırılması

Madde 22- Petrol hakkı sahibi, araştırma izni ve arama ruhsatnamesini en az bir ay önceden, işletme ruhsatnamesini ise en az üç ay önceden Genel Müdürlüğe başvurarak ve varsa saha ile ilgili kamu kuruluşunu haberdar ederek kısmen veya tamamen terk edebilir. Arama veya işletme ruhsatnamesinden doğan haklar, terk edilen kısım için başvuru tarihinde sona erer. Fakat sahanın tamamı için verdiği iş ve mali yatırım programı terk edilmeyen kısımda aynen uygulanır. Tamamen terk edilen bir arama ruhsatnamesi için, verilmiş olan iş

ve mali yatırım programı dikkate alınır ve yerine getirilmeyen faaliyete karşılık gelen %2 oranındaki meblağ irat kaydedilir. Petrol hakkı sahibinin bu tarihe kadar olan diğer yükümlülükleri yerine getirilmiş ise sorumlulukları sona erer.

Genel Müdürlük, başvuru halinde bu Kanunun yüzölçümü bakımından koyduğu kısıtlamalar çerçevesinde, arama sahalarına ilaveler yapabilir. Bu durumda, mevcut programa ilave olarak yeni bir minimum iş programı istenir.

Kullanma hakkının sona ermesinden itibaren üç ay içinde petrol hakkı sahibi tarafından araziden kaldırılmayan herhangi bir malın mülkiyeti, arazi sahibine intikal eder. Arazi sahibinin arazi üzerindeki herhangi bir malın devrini kabul etmemesi halinde 4 üncü maddenin dördüncü fıkrası hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Vergilendirme, İthalat, İhracat ve Transferler

Vergilendirme

Madde 23- Petrol hakkı sahiplerinin, safi kazançları üzerinden ödemekle mükellef bulundukları vergiler ve hissedarları adına yapmaları gereken gelir vergileri kesintisi toplamı % 40 oranını geçemez. Bu Kanunda yazılı petrol işlemleri ile birlikte genel hükümlere bağlı diğer faaliyetlerde bulunan petrol hakkı sahiplerinin petrol işlemlerine ait faaliyetleri, diğer faaliyetlerinden ayrı olarak vergilendirilir.

Esas faaliyetleri bu Kanuna göre petrol işlemi olan iki veya daha fazla petrol hakkı sahibi, aralarında bir ortaklık oluşturmuş olsa bile ayrı ayrı vergiye tabi olurlar.

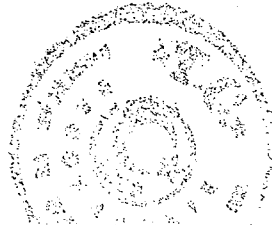
3/6/1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 12 nci maddesinin (1) numaralı bendinde yer alan parantez içindeki hüküm petrol işleminden elde edilen gelir ve kazançta uygulanmaz.

Petrol hakkı sahibi şirketler muhasebe kayıtlarını enflasyon muhasebesine göre tutmakta ve mali tablolarını buna göre düzenlemekte serbesttir.

Petrol hakkı sahibinin, petrol işlemi için yapmış olduğu yatırımlara tekabül eden sermayesine karşılık gelen üretimden elde edeceği gelirler, cari kur üzerinden sermayenin geri alınmasına kadar, Devlet hissesi hariç kurumlar ve gelir vergisinden istisnadır. Petrol hakkı sahiplerinin 6326 sayılı Kanuna göre geçmiş yıllarda yabancı para cinsinden ithal etmiş olduğu fakat halen transferi gerçekleşmemiş sermayeden kalan miktarlara da bu kural uygulanır.

5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesi gereğince kurum kazancının tespitinde mükellefler tarafından hasılatından indirilebilecek giderlerden başka petrol hakkı sahipleri aşağıdaki indirimleri de yaparlar;

- a) Petrol hakkı sahiplerinin ödedikleri Devlet hakkı ve hissesi,
- b) Petrol hakkı sahiplerinin ellerindeki sahanın terk edilmesi gereği olarak terkettikleri iktisadi kıymetlerin henüz itfa edilmemiş bakiye değerleri, aktifleştirmedikleri arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve üretim bakımından ekonomik olmayan kuyuların açılma giderleri,

c) Petrol hakkı sahibinin denizlerde yaptığı faaliyetlere ilişkin kurumlar vergisi beyannamelerinde her yılın zararı ayrı ayrı gösterilmek ve on yıldan fazla nakledilmemek koşuluyla geçmiş yılların mali bilançolarına göre meydana gelen zararları,

d) Tükenme payı; petrol hakkı sahibinin sermaye hesabına alarak aktifleştirdiği arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve üretim bakımından ekonomik olmayan kuyuların açılma giderleri toplamından ibaret olup, Vergi Usul Kanununun 316 ncı maddesi hükmüne kıyasla her saha için ayrı ayrı olmak üzere, Maliye Bakanlığı ile Genel Müdürlükçe müştereken belirlenecek oranlar üzerinden itfa edilir. Ancak, sahanın petrol üretiminden başka bir maksada tahsis edilmiş bulunan kısmının maliyet ve kıymeti ile petrol işleminin sona erdiği tarihte bu sahanın petrol hakkı sahibi bakımından haiz olduğu bakiye değer tükenme payından indirilir.

Genel Müdürlükçe onaylanan arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve ülke ekonomisi yönünden verimi olmayan kuyuların açılma giderlerinin aktifleştirilmesi ihtiyaridir.

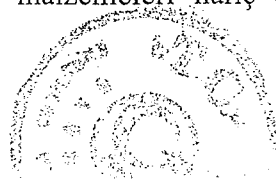
Petrol hakkı sahibi tarafından aktifleştirilen arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve üretim bakımından ekonomik olmayan kuyuların açılma giderleri dışındaki ekonomik değerın maliyeti ile bu ekonomik değerin elde edilmesi ve üzerindeki tesisatın kurulmasına ait masraflar amortisman yolu ile itfa olunur, bunlara uygulanacak amortisman oranları rezerv durumu dikkate alınarak Maliye Bakanlığınca ayrıca tespit edilir.

İthalat ve ihracat

Madde 24- Bir petrol hakkı sahibi bizzat veya bir temsilci veya Genel Müdürlükçe kabul edilmiş bir müteahhidi vasıtasıyla kendi adına Türkiye'deki petrol işlemi için idari faaliyetleri ile bina tesislerinin ve teçhizatlarının inşası, kurulması ve işletmesine ait malzemeler hariç petrol işlemlerinde kullanılacak ve Genel Müdürlükçe onaylanan malzemeyi, ekipmanı, akaryakıtı ve kara, deniz, hava nakil vasıtalarını her türlü gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerden ve dahilde alınan her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olarak ithal edebilir. İthale konu olan malzemelerin dahiliden temin edilmeleri halinde, dahilde alınan her türlü vergi, harç ve resim muafiyeti bunlara da uygulanır. Ancak, Bakanlar Kurulu, ithal edilen malzemelerle kıyası kabil nitelikte ve miktarda Türkiye'de üretimi bulunan maddelerin isimlerini içeren bir liste oluşturarak, bu listede gümrükten muaf olarak ithal edilmekte olan maddelerden hangilerinin gümrük vergisine ve diğer ithal vergisi ve resimlerine tabi tutulacağını tayin ve tespit edebilir. Listeler Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer. Ancak, listenin yayımlandığı tarihten önce Genel Müdürlüğe verilmiş dilekçeler ile ithali istenilen maddeler, listenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde ithal edildikleri takdirde, muafiyetten faydalanırlar. Petrol hakkı sahibi, ithal etmiş bulunduğu malzemeyi ihraç vergi ve resimlerinden muaf olarak ihraç edebilir.

Petrol hakkı sahiplerinin petrol işlemlerinde kullanmak üzere Genel Müdürlükçe ithalatı uygun bulunan malzemeleri ile ilgili olarak Türk Standardları Enstitüsünün (TSE) uygunluk değerlendirmesi aranmaz.

Yukarıdaki fıkra gereğince tanınan gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri ve dahilde alınan her türlü vergi, harç ve resim muafiyeti, bu malzemenin bir petrol hakkı sahibinden petrol işleminde kullanılmak üzere başka bir petrol hakkı sahibine Genel Müdürlüğün izni ile devri halinde de devam eder. Söz konusu malzemeler petrol işlemi sayılmayan bir faaliyet yolu ile Türkiye dahilinde kullanılmak veya satılmak üzere devredildiği takdirde, devir tarihinde yürürlükte bulunan ithalde ve dahilde alınan vergi resim ve harçların tümüne tabi tutulur. Ekonomik ömrü bir yıldan az olan sarf malzemeleri hariç olmak üzere, diğer

malzemelerin devri, devir ve ihraç sırasındaki kıymet tespit kararındaki kıymeti üzerinden yapılır.

Gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden muaf olarak ithal edilmiş olan malzeme, Türkiye'ye giriş tarihinden itibaren on yılını doldurduğunda, ithal eden veya devralan petrol hakkı sahibi söz konusu malzeme üzerinde gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden muaf olarak her türlü tasarruf hakkına sahiptir.

Petrol hakkı sahibi, ürettiği petrolü her türlü ihraç vergi ve resimlerinden muaf olarak ihraç edebilir.

Transferler

Madde 25- Bir petrol hakkı sahibi, Hazine Müsteşarlığına ve Genel Müdürlüğe başvurarak, ödenmesi gereken fakat henüz ödenmemiş bulunan her türlü vergi, resim, harç, Devlet hakları ve Devlet hisselerinin ödenmesi için gereken meblağı hariç tutarak, nakdi fonlarla buna ilişkin haklarını ve sermaye mevcutları esasına dahil diğer iktisadi kıymetleri nakden veya aynen, vergiden muaf olarak harice transfer edebilir.

Petrol hakkı sahipleri, sermayelerine mahsuben her zaman transfer talebinde bulunabilir. Sermayesinin transferi tamamlandıktan sonra, transfer edilebilecek net kıymetlerini ise cari yıl içerisinde üçer aylık dönemler sonunda transfer edebilir. Mahsup işlemleri için kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesini takiben transfer beyannamesini verir.

Petrol hakkı sahibi ihraç ettiği petrolden sağladığı döviz yurt dışında muhafaza edebilir. Bu döviz tutarı, Türkiye'ye ithal edilmiş sermaye ile bunu aşan net kıymetlerin transferinden mahsup edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yabancı Personel Çalıştırılması ve Mücbir Sebepler

Yabancı personel çalıştırılması

Madde 26- Bir petrol hakkı sahibi, petrol işlemi için gereken yabancı personeli, Genel Müdürlüğün uygun görüşü ve İçişleri Bakanlığının izni ile, 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun hükümlerine bağlı olmaksızın çalıştırabilir.

İşletmeciler, istihdam ettikleri yabancı şahıslar sayısının %25'inden aşağı sayıda olmamak üzere Türk vatandaşlarının petrol işlemlerinin her safhasında ihtisas kazanmalarını sağlamak için yabancı memleketlerde veya Genel Müdürlükçe uygun görüldüğü oranda Türkiye'deki ilmi ve mesleki kurum ve işletmelerde eğitim ve staj görmelerini, masraflarını üzerlerine almak suretiyle temin ederler. Bu suretle eğitim ve staj görenler masraflarını üzerlerine alan petrol hakkı sahiplerine karşı mecburi hizmet veya iş mükellefiyeti ile bağlı değildirler.

Mücbir sebepler

Madde 27- Doğal afetler, harp, isyan, grev, lokavt ve toplumsal olaylar petrol işlemine etkileri oranında petrol hakkı sahibinin hak ve sorumluluklarını eşit sürede erteler.

ALTINCI BÖLÜM

İdari Para Cezaları, İdari Tedbirler

İdari para cezaları

Madde 28- Bu Kanuna göre yasaklanan fiiller, daha ağır cezayı gerektirmediği takdirde, bu madde hükümlerine göre idari para cezası ile cezalandırılır. Bu cezalar her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Ay içinde tahsil edilen idari para cezaları müteakip ayın yirminci işgünü sonuna kadar irat kaydedilmek üzere Hazineye devrolunur. Bu Kanuna göre idari para cezalarının veya idari yaptırımların uygulanması, bu Kanunun diğer hükümlerinin uygulanmasına engel oluşturmaz. Bu Kanuna göre verilen ceza ve alınacak tedbirler diğer kanunlar gereği yapılacak işlemleri engellemez.

İdari para cezalarında tüzel kişilerin sorumluluğu 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 65 inci maddesine göre tayin olunur.

İdari para cezalarının tahakkuk tarihini izleyen otuz gün içerisinde ödenmemesi halinde, cezanın ilgili vergi dairesi aracılığı ile tahsili sağlanır. Tahsilatta 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Bu Kanuna göre; araştırma izni ve ruhsatname almadan araştırma yapanlar 100 milyar lira idari para cezası ile, arama ruhsatnamesi veya işletme ruhsatnamesi almaksızın araştırma dışında petrol işlemlerini yapanlar 250 milyar lira idari para cezası ile cezalandırılırlar. Türk ilim ve araştırma kuruluşları ile Milli Savunma Bakanlığı tarafından bilimsel araştırma yapmak üzere Genel Müdürlüğe bildirilerek görevlendirilen şahıslara bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

Genel Müdürlük, bir petrol işleminde veya bu işlem ile ilgili olarak tehlikeli fiil yapıldığını belirler ise, petrol hakkı sahibi 350 milyar lira idari para cezası ile cezalandırılır ve petrol işlemi durdurulur. Tehlikeli fiilin önlenmesi için Genel Müdürlüğün vermiş olduğu süre içinde, tehlikeli fiil önlenmezse, tehlikeli fiil ortadan kaldırılıncaya kadar, her geçen gün için 50 milyar lira idari para cezası uygulanır ve Genel Müdürlük, masrafı petrol hakkı sahibine ait olmak üzere, tehlikeli fiili önleyici tedbirleri alır, hasarı tamir ve tazmin ettirir. Bu amaçla öncelikle 4 üncü maddenin yedinci fıkrasında yer alan teminat kullanılır. Teminatın kullanılan kısmı otuz gün içinde petrol hakkı sahibine tamamlattırılır. Teminat yetmediği takdirde kalan miktar, petrol hakkı sahibinden onbeş gün içinde tahsil edilir. Tehlikeli fiil nedeniyle önemli ve tamiri mümkün olmayan bir hasar veya zarar meydana geldiği Genel Müdürlük tarafından belirlenirse, petrol hakkı sahibine 500 milyar lira idari para cezası uygulanır.

Bu Kanunun verdiği bir hakkın kullanılmasını veya Genel Müdürlüğün bir görevlisinin görevini yapmasını engelleyenlere 50 milyar lira idari para cezası uygulanır.

Kanun, yönetmelik ve diğer mevzuat gereği istenilen her türlü bilgi ve belgelerin bir takvim yılı içinde iki defa zamanında eksiksiz gönderilmemesi durumunda, petrol hakkı sahibi 10 milyar lira idari para cezası ile cezalandırılır. Bir takvim yılında ikiden fazla tekrarı halinde her tekrar için 10 milyar lira ayrıca idari para cezası uygulanır. Bu Kanuna göre yapılan başvurularda gerçek dışı beyanda bulunanlar 50 milyar lira idari para cezası ile cezalandırılırlar. Bu konuda mahkeme tarafından mahkum edilen bir şahsa verilmiş olan haklar Bakan tarafından feshedilir.

İdari tedbirler

Madde 29- Petrol hakkı sahibi bu Kanuna, yönetmeliğe, araştırma izni, arama ruhsatnamesi veya işletme ruhsatnamesinde yazılı şartlardan herhangi birine uymadığı takdirde, kendisine doksan gün süre içinde şartlara uyması ihtar edilir ve uymaması durumunda ilgili petrol hakkının feshedileceği bildirilir. Doksan günlük sürenin bitiminde petrol hakkı sahibinin şartlara uyabilmesi için ek süreye ihtiyaç var ise altmış günü geçmemek üzere ek süre verilir veya petrol hakkı feshedilir.

Arama veya işletme ruhsatnamesi sahibi 4 üncü maddenin dört, altı, yedi ve sekizinci, 17 nci maddenin dördüncü, 18 inci maddenin beşinci ve 19 uncu maddenin ikinci fıkralarında belirtilen hükümlerden herhangi birine uymadığı takdirde, hakkında doksan günlük süre verilmek suretiyle veya doğrudan doğruya fesih yaptırımı uygulanır.

Fesih kararı, Genel Müdürün teklifi üzerine Bakan tarafından verilir. Feshine karar verildiği takdirde, araştırma izninden, arama veya işletme ruhsatnamesinden doğan haklar, fesih tarihinden itibaren sona erer. Mevzuata uyma için verilen süreler içinde, şartlara uyum için gerekli çalışmalar, petrolün satışı ve tehlikeli fiilin önlenmesi dışında hiçbir işlem yapılamaz.

YEDİNCİ BÖLÜM

Bazı Kanunlarda Yapılan Değişiklikler

Madde 30- 19/4/1926 tarihli ve 815 sayılı Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Kara Suları Dahilinde İcrayı San'at ve Ticaret Hakkında Kanunun 3 üncü maddesine "bilumum deniz esnafılığı icrası" ibaresinden sonra gelmek üzere "(petrol arama ve üretim faaliyetleri hariç)" ibaresi ile 4 üncü maddesinin "ecnebi tahlisiye gemilerinin" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve petrol arama ve üretim faaliyetlerinde kullanılan deniz vasıtalarının" ibaresi eklenmiştir.

Madde 31- 3/6/1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki "% 25 nispetinde kurumlar vergisi tevkifatına tabidir" ibaresinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Ancak, Petrol Kanunu hükümleri uyarınca petrol arama ve üretim faaliyetlerine münhasır olmak üzere sağlanacak kazançların kurumlar vergisi tevkifatı %5 olarak uygulanır."

Madde 32- 7/3/1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanununun 18 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "teftiş kurulu başkanı ve müfettişlerden;" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 33- 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (2) sayılı Tablonun "IV-Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar" başlıklı bölümüne aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"31. Petrol Kanunu kapsamında petrol hakkı sahiplerinin petrol arama ve üretim faaliyetlerine ilişkin olarak yapmış oldukları sözleşmelere ilişkin kağıtlar. "

Madde 34- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Petrol Kanunu hükümleri gereğince petrol arama ve üretim faaliyetlerine münhasır olmak üzere bu faaliyetleri yürütenlere yapılan hizmetler ile mal teslimleri,”

Madde 35- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa 10 uncu maddesinin (C) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Kurumun petrol piyasası ile ilgili, katılım payı ve lisanslandırma işlemlerinden elde ettiği yıllık gelirlerinin yüzde 5’i Kurum tarafından Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne her yılın Ekim ayında ödenir.”

Madde 36- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“8. (II) sayılı listede yer alan mallardan petrol işleminde kullanılacağı Petrol İşleri Genel Müdürlüğünce onaylanan kara, hava ve deniz taşıtlarının ithali veya ilk iktisabı,”

Madde 37- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı “Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri” cetvelinin 48 inci sırasında sayılan “Petrol İşleri Genel Müdürlüğü” bu cetveldен çıkarılarak, aynı Kanuna ekli (II) sayılı “Özel Bütçe Kapsamındaki İdareler” cetvelinin 51 inci sırasına eklenmiştir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Yönetmelik

Madde 38- Bu Kanunun hükümlerinin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Genel Müdürlük tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir. Yönetmelikler bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde çıkarılır.

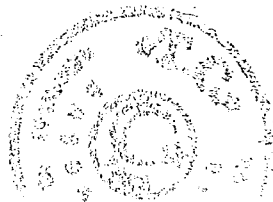
Yürürlükten kaldırılan mevzuat

Madde 39- 7/3/1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanunu, 18 inci maddesi hariç olmak üzere yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce alınmış arama ruhsatnameleri, mülga 6326 sayılı Petrol Kanununun 122 nci maddesi hükümleri saklı kalmak üzere, arama ruhsatlarına ilişkin olarak mevcut bulunan bölgesel veya ruhsat bazındaki sondaj mükellefiyetleri bu Kanuna göre düzenlenir ve söz konusu mükellefiyetlerle ilgili olarak alınmış olan teminatlar güncelleştirilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce denizlerde alınmış arama ve işletme ruhsatnameleri, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk uzatım tarihinden itibaren bu Kanun hükümlerine tabidir. Petrol hakkı sahiplerinin kendi petrolünü taşımak üzere mülga 6326 sayılı Petrol Kanunu kapsamında almış olduğu boru hattı belgeleri işletme ruhsatlarının eki haline getirilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce alınmış arama ve işletme ruhsatnameleri bu Kanun hükümlerine tabidir.

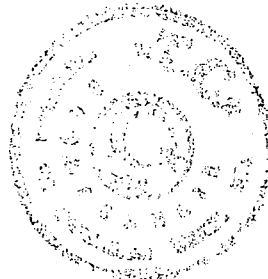

Geçici Madde 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte başlamış olan ve mülga 6326 sayılı Kanun kapsamında alınan bir belge ile ilgili olarak başlatılmış veya yapımı devam eden projeler tamamlanıncaya kadar ithalat, ihracat ve kamulaştırma haklarının yürürlüğü devam eder.

Geçici Madde 3- Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren yeni yönetmelikler ve ilgili mevzuat düzenleninceye kadar, mevcut Petrol Tüzüğü ve ilgili mevzuatın bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Geçici Madde 4- Mülga 6326 sayılı Petrol Kanununun 116 ncı maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince yapılan transferler nedeniyle 1995, 1996 ve 1997 mali yılları bütçe kanunlarında yer alan “6326 Sayılı Petrol Kanunu Gereğince Ödenecek Kur Farkları” ve “Petrol Arama ve Petrolle ilgili Faaliyetleri Düzenleme Fonuna Ait Hizmetler” harcama kalemlerinden 1995, 1996 ve 1997 yıllarında yapılan kur farkı ödemeleri ilgililer adına kişi borçları hesabına alınarak terkin edilmiştir.

Geçici Madde 5- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanı, başmüfettişler, müfettişler ve müfettiş yardımcıları istihdam fazlası personel olarak 27/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 22 nci maddesi kapsamında işlem yapılmak üzere Devlet Personel Başkanlığına aktarılır.

TV/ 687

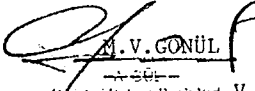
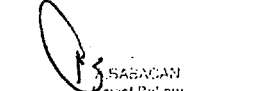
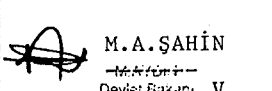
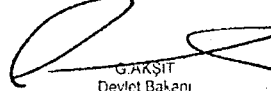
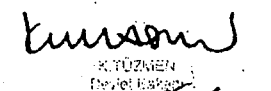
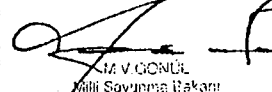
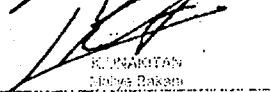
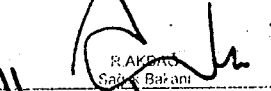
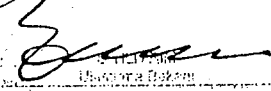
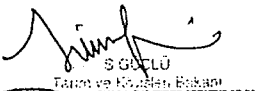
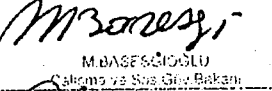
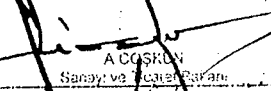
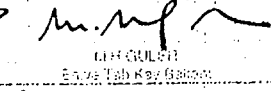
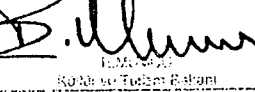
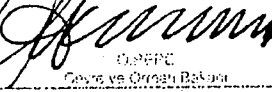
Yürürlük

Madde 40- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 41- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 M. V. GONUL Devlet Bak. ve Başb. Yrd. V.	 A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M. A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 S. ATAOLU Devlet Bak.
 S. SABAN Devlet Bak.	 M. A. ŞAHİN Devlet Bak. V.	 G. AKŞİT Devlet Bak.	 K. TÖZMEN Devlet Bak.
 C. ÇETİK Adalet Bak.	 M. V. GONUL Milli Savunma Bak.	 A. AKSU İçişleri Bak.	 S. NARİTAN Mide Bak.
 A. ÇELİK Maliye Bak.	 Z. ERTÜRK Büyük M. ve İktisat Bak.	 R. AKKÖR Sanayi Bak.	 S. NARİTAN Ulaştırma Bak.
 S. GÜLLÜ Ticaret ve Köylere Bak.	 M. BAKŞİT Sağlık ve Sosyal G. Bak.	 A. ÇOKER Sanayi ve Ticaret Bak.	 M. GÜLLÜ Ev ve Tab. Kay. Bak.
 B. İLHAN Kültür ve Turizm Bak.	 D. ERGİ Çevre ve Orman Bak.		